

<p>Aanwezig</p> <p>Voorzitter: Mevrouw E. Woudstra</p> <p>Raadsleden: De heer I. Shousha De heer M. Bosman Mevrouw W. van Nunen De heer J. Loof De heer M. Ezinga Mevrouw H. van Schie De heer M. van 't Eind Mevrouw L. Oude Alink De heer H. Verbrugh De heer R. Veerman</p>	<p>Vervolg aanwezige raadsleden: De heer A. Zoghbi De heer T. Kaffa De heer R. de Vreede De heer R. Nunnikhoven De heer G. Kruger Mevrouw A. Prenger Mevrouw A. Koegler-Bohm De heer M. Weterings Mevrouw M. ten Brummelaar De heer E. van der Baan</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Burgemeester H. Sahin Wethouder G. van Malsen Wethouder M. Wit Wethouder L. Bentvelzen</p>	<p>Griffie: Griffier: Mevrouw M.M.A. Tittse Mevrouw F.S. Habiboellah (verslag)</p>

1. Opening

De voorzitter: Het is zover. Het is 20:00 uur en vanavond zijn we van stipte tijdstippen. Dus we gaan op tijd beginnen, zodat we hopelijk ook op tijd weer weg kunnen. Bij deze zijn de liveopnames gestart. Ook welkom aan iedereen die live meekijkt via Facebook, via de uitzending of op welke manier dan ook. Welkom iedereen hier in de zaal, raadsleden, fractie-assistent, publiek, sprekers en ondersteuning. Heel fijn dat we vanavond hier bij elkaar kunnen zijn voor het Forum Samenleving. We hebben de oproep vanavond om kort en bondig te spreken aan de forumleden. Ik zal u ook houden aan de agendapunten en vraag u te beperken tot de agendapunten en anders kort en duidelijk aan te geven waar het vervolg is en niet in herhaling te vallen. Daar let uw voorzitter extra op, omdat we best een pittige agenda hebben en onze uitwijkdatum is donderdag 6 februari en ik heb begrepen dat niet iedereen dat een prettig idee zou vinden om door te schuiven naar donderdag, maar we moeten zorgen dat alle punten wel zorgvuldig beantwoord en besproken kunnen worden. Dus die balans ga ik voor u proberen te houden.

2. Algemeen insprekrecht

De voorzitter: Als daar geen vragen over zijn, gaan we allereerst naar de inspreker mevrouw Jacobs over de herontwikkeling Marimbahal. Ga uw gang, u heeft 5 minuten.

Mevrouw Jacobs: Geachte leden van de gemeenteraad, namens de werkgroep monumentale kunst van erfgoedvereniging Heemschut wil ik bij u een lans breken voor het behoud van een belangrijk kunstwerk uit de wederopbouwperiode, de tijd van 1946 tot circa 1972. De Tweede Wereldoorlog

was net achter de rug en de aangebrachte schade was enorm. De woningnood was schrijnend en ook ontbrak het aan algemene voorzieningen en fabrieken. Men ging voortvarend aan de slag en de periode werd gekenmerkt door vooruitgangsoptimisme. Nooit meer oorlog. Nederland weer opbouwen en dan beter als het was. Onderwijs, ook middelbaar, voor jongens en meisjes en welvaart voor iedereen. Kunstenaars wilden hun steentje bijdragen en na strijd werd in 1952 de 1,5%-regeling ingevoerd. Anderhalf procent van de totale bouwsom van publieke gebouwen werd aan kunst besteed. Het dorp Rijswijk werd meegezogen in de vaart der volkeren. Hier verrezen talloze woon- en kantoorflats van glas en beton. Er werden maar liefst 15.000 nieuwe woningen gebouwd. De bevolking steeg daardoor explosief en daardoor moesten voorzieningen worden getroffen. In 1970 werd door de gemeente Rijswijk opdracht gegeven tot de bouw van een sporthal de Marimbahal. Theo van Amstel een bekende Nederlandse monumentaliteit werd aangetrokken om, zoals de gemeente het formuleerde, het bouwsel tot een boeiend element in de wijk te maken en dat deed van Amstel. De achtermuur van de sporthal werd een baksteenmozaïek in de abstract-geometrische stijl. Over de muur zijn in een ritmisch patroon cirkels, strips en een grote X in baksteen aangebracht. Het nuttige werd met het aangename gecombineerd. Baksteenmozaïeken van een dergelijke omvang, 8 meter hoog en 43 meter lang zijn zeldzaam in Nederland. Dat het werk is uitgevoerd in de abstract-geometrische kunststijl eveneens. In die periode overheerste de figuratieve stijl. De Marimbahal staat op de nominatie om gesloopt te worden. Op dezelfde locatie zijn op de begane grond tal van voorzieningen gedacht, die gewenst worden door de wijk. Daaruit moet de gemeente nog een keuze maken, maar blijft staan dat de Plint voorzieningen zal herbergen waarop woningen worden gebouwd. Wij als WMK pleiten voor behoud van dit baksteenmozaïek om de volgende redenen. Ten eerste, het is in Nederland een zeldzaam voorbeeld van abstract geometrisch baksteenmozaïek op deze schaal. Het kunstwerk staat dan ook niet voor niets op een lijst van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Zij hanteren zeer strenge regels. Ten tweede, voor Rijswijk, een wederopbouwstad bij uitstek, is een kunstwerk van deze omvang het enige in zijn soort, dus uniek. Ten derde, het baksteenmozaïek is een schakel in de geschiedenis van Rijswijk. Het verwijst naar de Marimbahal, waar volleybalclub Blokkeer enorme successen heeft behaald. Het verwijst naar de opdracht van de gemeente destijds om het bouwsel tot een boeiend element in de wijk te maken. Ten vierde, de muur kan op een eenvoudige wijze behouden blijven door deze in te pakken, te stutten en vervolgens op te nemen in de nieuwbouw. Op talloze plaatsen in Nederland en in het buitenland is dit met succes gebeurd. Dit is verreweg de meest goedkope manier. Te meer als je bedenkt dat het opnieuw metselen van een muur van een dergelijke omvang in de papieren loopt. Vijf, in het kader van de duurzaamheid, zowel wat betreft de bouw als de kunst, is behoud gewenst. De muur is in goede staat en kan na enkele kleine reparaties en schoonmaakbeurt een nieuwe, duurzame toekomst tegemoet gaan. Zes, ervaring van de WMK leert dat werken die behouden zijn een grote waardering krijgen. Behoud kan maar één keer.

De voorzitter: U heeft nog 1 minuut.

Mevrouw Jacobs: U als gemeenteraad heeft een hart voor de stad. U moet beslissen over alles wat er in de stad gebeurt en dat is een heel breed scala aan aspecten en terreinen. Met het ene terrein zult u ongetwijfeld wat meer hebben dan met het andere. Toch moet u telkens tot een afgewogen, onafhankelijk oordeel komen. Dat is belangrijk temeer daar bij kunst altijd de discussie speelt of iets mooi of lelijk gevonden wordt, maar dat is geen criterium. Met het aannemen van de Erfgoednota voor Rijswijk heeft u dat kenbaar gemaakt.

De voorzitter: U mag afronden.

Mevrouw Jacobs: Het gaat hierbij om een uitzonderlijk werk van een groot Nederlands kunstenaar, die in de vakliteratuur als volgt is gekarakteriseerd: Theo van Amstels belangstelling voor de

ontwikkeling in de monumentale beeldende kunsten en zijn aangeboren gevoel voor kleur en vormgeving hebben hem tot een boeiend beoefenaar van ruimtelijke vormgeving in relatie tot architectuur gebracht.

De voorzitter: U mag afronden.

Mevrouw Jacobs: Op den duur ... Nog één zin. Op den duur ontstonden enorme baksteengevels met reliëfs in hetzelfde materiaal, waarmee hij opnieuw zijn liefde voor grootse aanpak kon uitleven, zoals dat het geval is bij de sporthal in Rijswijk. Wees als gemeenteraadslid en Rijswijker trots op wat u heeft en ga voor behoud. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik het Forum rond voor eventuele vragen. Dat mag bij het Forum. Iemand vraag aan de spreker? Op dit moment niet. Dank u voor het inspreken en kunt u plaatsnemen op de tribune of naar keuze thuis verder luisteren. Het staat later op de agenda als ingekomen brief. Dan weet u dat alvast.

3. Lijst van ingekomen stukken: vaststelling wijze van afdoening

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 3, lijst van ingekomen stukken en de vaststelling van wijze van afdoen. We hebben een agenderingsverzoek gekregen van het CDA met betrekking tot de RIBV. Dat is ingekomen brief nummer 25 002 over het Uitvoeringsprogramma Preventie met gezag en de vraag of het Forum in kan stellen om die straks aan de agenda toe te voegen. Mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Wij hebben het daarover gehad, maar volgens mij hebben we aankomende dinsdag nog eerst een informatieavond daarover. Dus wij willen die graag eerst even afwachten.

De voorzitter: Dus uw verzoek aan mevrouw Van Schie is om de bijeenkomst af te wachten. Mijnheer Ezinga, ga uw gang.

De heer Ezinga: Voorzitter, dank u wel. Ik had bij de vragen die ik had gesteld ten aanzien van de RIB's die vandaag op de agenda staan ook gevraagd om de uitvoeringsagenda mee te nemen vanavond. Dat leek mij wel zo handig, ook omdat de inhoud heel goed met elkaar compatibel is. Ik denk dat de informatieavond zeker informatief gaat zijn, maar ik vraag me af of we na de informatieavond extra informatie gaan hebben om dan alsnog opnieuw te agenderen. Het moment is voor ons nu wel om die ter discussie te stellen.

De voorzitter: U stemt in met mevrouw Van Schie. Mevrouw Van Schie, nog aanvullend.

Mevrouw Van Schie: Mijn belangrijkste punt is dat je het niet moet scheiden. Dus ik zou er ook mee kunnen leven als we het in het volgende Forum Samenleving zouden behandelen.

De voorzitter: Dus u wijzigt uw voorstel naar niet vanavond toevoegen, maar het volgend Forum agenderen?

Mevrouw Van Schie: Dat stond ook in het voorstel.

De voorzitter: Dan kijk ik rond of het Forum het eens is met het voor volgend Forum agenderen, ongeacht dat we het vanavond daar ook al een deel over hebben. Is daar steun voor? Even via handen graag.

Mevrouw Van Schie: Nee, mevrouw de voorzitter, als ik mag. Dat is niet mijn voorstel. Mijn voorstel is om het niet te scheiden. Dus zowel de analyse als het uitvoeringsplan in één keer te behandelen.

De voorzitter: Dank. Om het vanavond van de agenda af te halen en het in zijn geheel door te schuiven naar agendering voor volgend Forum. Dan ga ik dat voorstel voorleggen en zie ik graag handen wie dat ondersteunt. GroenLinks, D66, Beter voor Rijswijk. Rijswijks Belang, ChristenUnie, PvdA. We gaan voor unaniem. Dat maakt het voor de griffie helemaal makkelijk. Voor mij ook. We schuiven daarmee door. Dat verandert iets in de agendamenstelling. Dus daarmee passen we de agenda aan. Zijn er andere agendavoorstellen? Nee.

4. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan ga ik graag door naar punt 4, de vaststelling van de agenda. Die stellen we dan gewijzigd vast. Waarbij agendapunt, heel snel, dat ik voor de griffie de goede noem, 12 doorschuift naar het volgende Forum en we het daar niet over hebben vanavond. De heer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Ik heb ook een punt van orde. Voorzitter, dank u wel. Ik heb vorig Forum ...

De voorzitter: Dit is voor de agenda?

De heer Nunnikhoven: Ja, voor de agenda, want we hebben RIB over de Marimbahal geagendeerd en daar heb ik vorig Forum vragen gesteld, om die beantwoord te krijgen voor dit Forum en die heb ik nog niet. Zou die misschien dan nu in iBabs komen, dat ik nu even deze, tijdens de vergadering ze nog even kan doornemen?

De voorzitter: Ik ga even kijken. U had gevraagd of de beantwoording er al kon zijn, maar de beantwoording is er nog niet?

De heer Nunnikhoven: Ja, om deze RIB te bespreken.

De voorzitter: Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voor mij geldt hetzelfde. Ik heb ook vervolgvragen gesteld, is ook nog niet beantwoord. Dus wat mijnheer Nunnikhoven zegt, klopt helemaal.

De voorzitter: Dus er zijn nog twee openstaande vervolgvragen. Drie. Nee, van twee partijen openstaande vervolgvragen, van drie partijen openstaande vervolgvragen. Heeft de wethouder enige duiding over het beantwoorden van die vragen? Kan dat vanavond?

De heer Wit: Voorzitter, we kunnen ... Ik heb even de vraag niet scherp. Ik was er de vorige keer niet bij en ik heb ook niet ... Ik had het idee dat alles afgehandeld was. Als dat niet het geval is, dan kan ik in ieder geval een poging doen om die direct hier vanavond te beantwoorden. Ik denk dat dat ... En mochten er daar dan nog dingen in zijn die ik echt absoluut niet weet, wat ik me haast niet kan voorstellen, dan komen die denk ik ook in maart nog wel weer bij het volgende Forum, waar we het onderwerp weer gaan behandelen. Maar goed, ik vind het vervelend dat ze er niet zijn. Ik heb even dus niet scherp welke dat zijn, maar ik kan ze ongetwijfeld wel beantwoorden, voorzitter.

De voorzitter: U gaat zorgen dat u scherp heeft welke vragen dat zijn en proberen dat vanavond te beantwoorden. Geeft dat instemming?

De heer Nunnikhoven: Ja, ze staan ook op iBabs bij het verslag van het Forum Samenleving van vorig jaar.

De voorzitter: U geeft bij de wethouder aan waar hij ze kan vinden. Dan kan hij ze opzoeken in de tijd voordat we bij agendapunt 14 zijn. Dan stellen we wel op deze manier de agenda vast.

5. Mededelingen college

De voorzitter: Dan stel ik voor snel door te gaan naar agendapunt 5, mededelingen van het college. Ik zie de heer Van Malsen zijn hand opsteken. Ga uw gang.

De heer Van Malsen: Dank, voorzitter. Een korte mededeling over onze aanvraag voor de zesde tranche van de Regio Deal Brede welvaart. Ik zal de pleister er maar meteen vanaf trekken. We hebben hem niet toegekend gekregen. Het was een aanvraag voor 40 miljoen euro, samen met de gemeente Den Haag. Om een impuls te geven aan een aantal wijken in Den Haag en ook een aantal wijken in Rijswijk. Te weten de Muziekburch, Steenvoorde Zuid, Havenkwartier en Te Werve Oost. Dat is natuurlijk heel jammer, want die wijken die kunnen denk ik de extra aandacht en het extra geld goed gebruiken. Dus het is ook jammer dat het ministerie gekozen heeft om het geld niet toe te kennen. We gaan nog wel met de gemeente Den Haag verder kijken naar hoe we de samenwerking, die we in aanloop naar het indienen van de propositie opgestart hebben, voort kunnen zetten. Om toch de plannen die we hadden verzonnen voor een deel door te laten gaan, want de urgentie van de problemen in deze wijken die blijft onverminderd hoog. Een kort inkijkje in de redenen die ik heb gehoord, waarom we de aanvraag niet toegekend hebben gekregen. Dat is tweeledig. We moeten de officiële brief nog ontvangen. Dus dit is ook met een slag om de arm. Wat ik begreep, is dat de gemeente Den Haag al vaker subsidie gekregen heeft op deze manier en daarom dus niet toegekend werd deze keer. Ook vond het ministerie dat er wel genoeg eigen middelen waren bij de betrokken gemeenten om deze aanvraag dus niet toe te kennen. U begrijpt, voorzitter, dat wij nog wel een reactie naar het ministerie zullen sturen. Mochten er nog vervolgen aan dit hele traject komen, dan informeren we uw raad uiteraard tijdig. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik of er nog verdere mededelingen zijn. Mevrouw Bentvelzen, ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Ik heb een leuke en een minder leuke mededeling, maar dan zeggen ze altijd dat je met het slechte moet beginnen en met het goede moet eindigen, volgens mij. Dus laat ik maar met het slechte beginnen en daar heb ik wederom wel een beetje buikpijn van. De huidige stand van zaken is dat het jeugdteam momenteel niet alle aanvragen binnen de wettelijke termijn kan afhandelen. Dus niet binnen de zes weken die daarvoor staat. De wachtlijsten lopen namelijk op. Een zorgelijke ontwikkeling, vind ik, vind het hele college. Er wordt hard gewerkt om dit momenteel aan te pakken. De oorzaken zijn bekend. Tegelijkertijd ook zeer ingewikkeld om op korte termijn op te lossen. Het heeft namelijk te maken met of hoofdzakelijk te maken met een ingrijpend personeelstekort. Er is echt niemand te vinden die, tenminste niemand is een groot woord, maar er is niet makkelijk iemand te vinden en zeker niet iemand of mensen die wat ervaring hebben op dit werkteerren. Veel personeelwisselingen, niet tijdig in kunnen vullen van verschillende functies door krapte op de arbeidsmarkt, daardoor is dit probleem de laatste maanden groter geworden. Overigens wil ik wel benadrukken dat de casussen waarbij veiligheid een rol speelt absoluut en vanzelfsprekend voorrang plaatsvindt. Dus daar wordt wel in eerste instantie gekeken naar wat er binnenkomt. Het is goed om te weten dat het voornamelijk te maken heeft met casusregie, zoals ze dat dan zo mooi noemen. Dus dan heb je een soort helicopterview en om iemand casusregisseur te maken, daarvan hebben we momenteel tekort in het jeugdteam. Dus er wordt wel opgepakt. Er wordt ook wel aan derden hulpverlening geboden. Om de casusregie beet te pakken, daar zitten we momenteel wat klem. Maatregelen die momenteel opgepakt, aangepakt worden. We hebben toch inhuur laten plaatsvinden. Dus daar zullen partijen niet blij mee zijn, die ons continu aanspreken op het inkoopbeleid, et cetera, maar ik laat niet kinderen in de kou staan. Dus ik heb gekozen voor inhuur van professionals, om de wachtlijst op korte termijn aan te pakken. Hierdoor worden de

consulenten die daar zitten ontlast, dan kunnen zij hun eigen casus oppakken. We verlenen de pgb's voor langere periode en we kijken of de tijd van onderzoek verkort kan worden, door aanvragen te zien als meldingen en niet als directe aanvragen. Dit gebeurt ook elders in andere gemeenten. Daardoor kunnen jeugdconsulenten ook beter screenen of de ondersteuning überhaupt moet komen vanuit de jeugdhulp of dat dat vanuit een andere hoek moet zijn. Ik probeer samen met het college, met deze maatregelen hoop ik dat de wachtlijst aanzienlijk en snel wordt teruggedrongen en ik zal u regelmatig informeren over de actuele stand van zaken.

De voorzitter: Dank u wel. Een pgb is een persoonsgebonden budget.

Mevrouw Bentvelzen: Sorry, een persoonsgebonden budget.

De voorzitter: Een budget dat mensen krijgen, gekoppeld aan hun persoon. Mevrouw Prenger.

Mevrouw Prenger: Ik wil de wethouder even een compliment maken dat ze gelijk doorpakt en de kinderen niet in de kou laat staan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Weterings.

De heer Weterings: Een vraag aan de wethouder. Ze gaf aan, het is wettelijk verplicht. Kan Rijswijk een boete of een sanctie krijgen door het niet kunnen nakomen van die wettelijke verplichtingen?

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw Bentvelzen: In theorie kan dat altijd. Dat hebben natuurlijk bij de Wmo ook, maar in praktijk gebeurt dat weinig, omdat er wel in eerste instantie dus contact is met degene waar het om gaat en dat er uitleg plaats kan vinden. Dat er dus wel ingezet wordt wat er al ingezet kan worden. Wat ik zeg: die kinderen wat het betreft die nu op een wachtlijst staan, heeft te maken met de casusregie die daarop zit. Dus de helicopterview die altijd mee blijft kijken naar zo'n casus van hoe gaat het? Dat zit momenteel krap. Het is niet zo, nogmaals, dat kinderen waar veiligheid een rol speelt, daar wordt voorrang in verleend. In andere gevallen hopen we natuurlijk zo snel als we kunnen in de wettelijke termijnen te kunnen handelen.

De heer Weterings: Een kleine vervolgvraag, voorzitter.

De voorzitter: De heer Weterings.

De heer Weterings: Zou de wethouder een voorstander zijn om die wet te wijzigen, die wettelijke verplichting?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw Bentvelzen: Ik ben een voorstander van een hele hoop, maar ik kan die wet zelf niet wijzigen, want daar heb ik het Rijk voor nodig. Het Rijk stelt de wettelijke termijnen vast en daar heb ik het ook mee te doen.

De voorzitter: Dank u wel. Had u er nog een?

Mevrouw Bentvelzen: Ja, ik had nog een mededeling. Ik zei: ik begin met het minst leuke en dan eindig ik met een nog enigszins positieve boodschap. We hebben via ZonMw, dat is het ministerie, een subsidie binnen geharkt voor outreachend en signalerend werken van drie ton.

De voorzitter: Felicitaties, hoor ik. Dan kijk ik rond of dat de mededelingen waren. Dan was dat agendapunt punt 5.

6. Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

De voorzitter: Dan ga ik door naar agendapunt 6, terugkoppeling van gemeenschappelijke regelingen. Is een van de raadsleden vertegenwoordiger van Rijswijk geweest bij een gemeenschappelijke regeling in het kader van Samenleving? Er hebben geen overleggen plaatsgevonden voor gemeenschappelijke regelingen. Dat is dan ook weer vastgesteld.

7. Overzicht toezeggingen en moties

De voorzitter: Agendapunt 7, overzicht moties en toezeggingen. Daar wil ik vooraf even aangeven dat in het presidium afgelopen 27 januari door het presidium en de griffie is vastgesteld dat gekeken wordt of de griffie binnenkort een voorstel doet voor het afdoen van de moties en toezeggingen, omdat er een aantal wat oudere moties en toezeggingen opstaan. Hoe ze dat gaan doen, daar komt de griffie bij u op terug binnen een paar weken. Daarna zorgen we er dus voor dat dit overzicht in samenhang met de partijen die betrokken waren bij die moties en toezeggingen, weer up-to-date is. Ook van de kant van de griffie en de raad. Dan begreep ik dat er mogelijk nog een vraag was over moties en toezeggingen. Dus kijk ik rond en zie ik de heer Verbrugh, D66.

De heer Verbrugh: Een korte vraag aan de wethouder of het inmiddels zover is dat we een beheerplan hebben voor het beheer van het Huis van de stad. Er is een toezegging gedaan in december dat de wethouder dat zou nakijken en zou informeren over de stand van zaken.

De voorzitter: Kunt u iets dichter bij de microfoon?

De heer Verbrugh: Het gaat over het beheerplan voor het Huis van de stad. In december hebben wij daar een vraag over gesteld tijdens het Forum. Het beheerplan zou er eigenlijk al zijn in het laatste kwartaal van vorig jaar. Dit naar aanleiding van de motie uit april van de raad, dat er een beheerplan zou moeten komen. Ik vraag me af wat de stand van zaken is.

De voorzitter: De stand van zaken van het beheerplan. Ik kijk naar de wethouder.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, volgens mij komt die straks op de lijst van toezeggingen die daar ligt en wordt dat via de griffie meegenomen, ook vanuit mij intern, maar ik heb dat nu niet paraat in mijn stukken nu. Dan had u mij misschien van tevoren even nog moeten appen of mailen, wat heel veel collega's doen. Dan had ik het nog naar u ...

De heer Verbrugh: Dat heb ik gedaan.

De voorzitter: Via de voorzitter, graag. De heer Verbrugh heeft daar een vraag over.

De heer Verbrugh: Ik heb dat vrijdag gedaan.

Mevrouw Bentvelzen: Sorry, dat is mij niet opgevallen in alle hectiek van de maandag.

De heer Verbrugh: Akkoord.

De voorzitter: Dus het verzoek van de wethouder om dat even van tevoren te laten weten als er vragen zijn. Het wordt nu meegenomen met de moties en toezeggingenlijst en dan krijgt u antwoord. Nog een vervolgvraag? Nee. Duidelijk, genoteerd.

8. Vaststellen verslag 14 januari 2025

De voorzitter: Agendapunt 8, vaststelling verslag van 14 januari 2025. Gaat u akkoord met de vaststelling van het verslag? Ik zie geen opmerkingen of andere. Daarmee is het akkoord.

9. Raadsvoorstel Aanpassing publieke tribune in de raadzaal

De voorzitter: Agendapunt 9, raadsvoorstel aanpassing publieke tribune in de raadzaal. Er zijn door D66 Rijswijk schriftelijke vragen gesteld. Die zijn beantwoord. Ik wil beginnen of er nog vervolgvragen zijn en dan kijk ik ook alvast rond, zijn er nog andere partijen die daar vragen over willen stellen? Dan heb ik alvast een idee. Dan ga ik vanaf daar naar links en dan het rondje. Ga uw gang, D66.

De heer Verbrugh: Wij hebben inderdaad vragen gesteld. Met name ging het ons om de toegankelijkheid van de publieke tribune voor mensen met een beperking. Op dit moment is de bovenste galerij daarvan, de bovenste strook, helemaal vrij en die wordt nu dichtgezet met een aantal vaste stoelen. Volgens het programma van eisen zijn er dan twee opstelplekken nog beschikbaar voor mensen met een beperking. Onze vraag: is dat eigenlijk wel voldoende? We begrijpen dat het programma van eisen ooit is vastgesteld en dat men zich daaraan wil houden, maar wat gaan we doen als het dan toch niet genoeg blijkt te zijn? Of kunnen wij nu een aanpassing maken, zodat die inrichting toch nog wat meer flexibel wordt en er meer plekken voor mensen met een beperking overblijven op die bovenste galerij?

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar GroenLinks, mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Nee, voorzitter, ik heb geen aanvullende vraag hierop.

De voorzitter: Mevrouw Van Schie, CDA.

Mevrouw Van Schie: Ik vraag me af of die glazen wand van 50 centimeter wel voldoende is of je daar niet nader naar moet kijken? Want daar kun je ook nog wel heel goed stoelen overheen gooien, denk ik, of iets anders.

De voorzitter: Dat is de glazen wand die op de tribune komt. Het wordt heel plastisch hier, maar geen dreigingen wat dat betreft. Ik kijk naar de VVD, de heer Loof.

De heer Loof: Dank, voorzitter en ook dank aan de wethouder voor het raadsvoorstel. Tenminste, van wie is dit raadsvoorstel eigenlijk? Daar gaat hij dus al. Ik hoor de wethouder hier zeggen: van jullie. Breder, van wie is dit Huis van de stad eigenlijk? Voordat dit raadsvoorstel op de agenda terecht kwam, heeft naar mijn observatie ook het een aardige weg afgelegd, waarbij meerdere keer werd gezegd: het is niet van mij. De raad wilde dit. Nee, het college wilde dit. Het is van jullie, et cetera. Ik pak dit dus ook maar meteen aan om de bredere vraag en eigenaardigheid aan de orde te stellen van wie dit huis dus eigenlijk is. Het komt wel vaker voor dat wij als raad iets constateren, een klein gebrek of irritatie en het maar niet wil lukken om dat voortvarend op te pakken, doordat mensen naar elkaar aan het wijzen zijn. Onze griffie doet zijn best. Dat zie en hoor ik wanneer ik naar enkele van die gebreken vraag, zoals de luchtcirculatie, die met regelmaat om 21:00 uur uitsloeg en misschien vanavond weer, terwijl we nog een paar uur moeten doorvergaderen. Ik weet dat de griffie dit in de gaten houdt. Het is een voorbeeld dat symbolisch is ook bij dit raadsvoorstel, want waar komt dit ineens vandaan? Waarom is dit een raadsvoorstel en wordt het niet binnen de reguliere budgetten van het project Huis van de stad opgepakt? Waarom wordt het sowieso zo laat pas opgepakt en hoe en waar is de indeling van deze publieke tribune misgegaan? Er zijn zover ik weet wel meer aanpassingen geweest na de oplevering van dit huis, waar geen apart raadsvoorstel voor opgesteld hoefde te worden. Voorzitter, dit voorstel kan je in de kern geen nee tegen zeggen,

want de publieke tribune, de plek waar onze inwoners hun lokale democratie in actie kunnen zien, laat inderdaad te wensen over en moet beter. Inwoners zien ons niet en wij zien met geluk nog net een stukje haar boven de wanden uitsteken. De Rijswijkse VVD gaat in ieder geval niet tegen onze inwoners zeggen, als we een keer komen willen kijken: welkom, kijk maar naar dit scherm, zoals je thuis ook had kunnen doen en ga rustig op een wat oncomfortabele wijze zitten. Ik hoor graag nog een reflectie, ook vanuit het college, op mijn vraag: van wie is dit huis nou eigenlijk? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Nunen, PvdA.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dank. Ik wil bij de een na laatste vraag van de heer Loof aansluiten. Namelijk, wie is hier verantwoordelijk voor dat dit zo mis kon gaan? Waardoor we zitten in een situatie waarin we nu weer een aanpassing moeten plegen. Ik begrijp dat er 60.000 euro voor gereserveerd wordt, maar wie is hier nu verantwoordelijk voor de kosten? Had dit tijdens de bouw niet eerder opgemerkt moeten worden en ook daardoor eerder op een ordentelijke wijze moeten worden ingericht, de publieke tribune? Verder sluit ik me aan bij de vragen van D66 over de toegankelijkheid. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar de ChristenUnie.

De heer Van der Baan: Nee, geen aanvullende vragen.

De voorzitter: geen vragen. De heer Weterings, Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Voorzitter, ook wij hebben onze verbazing uitgesproken over de meerkosten van 60.000 euro. Het voorstel heeft ook het presidium bereikt. Vraag niet waarom, maar hij kwam bij ons het presidium naar voren, waar eigenlijk dezelfde vragen werden gesteld van hoe kan het dat er in een keer toch een soort mismatch is geweest, terwijl er toch een projectleider op heeft gezeten? Was hij met vakantie of was die vrij toen die tribune werd gemaakt? We zouden ook graag een onderbouwing willen zien van die 60.000 euro, om in ieder geval een vloer neer te leggen en iets te verlagen. Die kosten vinden wij vrij hoog. Dus we zouden dat graag willen zien. Ik hoop dat er wel intern goed over wordt gesproken hoe deze fout heeft kunnen ontstaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar Beter voor Rijswijk, de heer Kruger.

De heer Kruger: Dank u wel, voorzitter. Nou, ik kan me herinneren ooit in hetzelfde gebouw hadden we dezelfde raadzaal, hadden we ook een publieke tribune. Daar kon je de mensen wel zien. Dat was niet altijd even prettig, omdat we een keer, hadden ze netten kunnen plaatsen, er allerlei pamfletten naar beneden werden gegooid door een toenmalige partij, de CPI86. Dat gezegd hebbende, is het belangrijk om een goede tribune te hebben, waar mensen goed kunnen verblijven, goed kunnen zien. De raad is meegenomen, ook met de inrichting. We hadden onze nodige kritiek over die uittrektribune die er moest komen en de inrichting en iedere keer verkassen van de tafels, waardoor alle stekkers weer kapotgingen. Al dat soort zaken. Dat hebben we toen al een beetje kenbaar gemaakt. Het is niet anders, maar blijkbaar heeft iemand zitten slapen, om die publieke tribune zo uit te voeren. Als dat een slapende architect is geweest, dan weet ik niet of er een bepaalde aansprakelijkheidsverzekering is, om daar nog een stukje van de schade te kunnen verhalen. Want dat was blijkbaar een slecht advies. Wij hebben hoofdzakelijk benadrukt wat er allemaal in de zaal moest gebeuren. We dachten: het zal wel snor zitten boven. Dat vinden we jammer, maar we zeggen inderdaad: er moet een fatsoenlijke publieke tribune komen, waar de mensen ons kunnen zien en ook vanuit de raad dat wij naar boven kunnen kijken, dat we de mensen zien. We zien nu alleen Rudolf boven zitten af en toe met zijn koppie en verder is het voor ons een gesloten gebied geworden. Dus het gaat geld kosten. Het is niet anders, dus wat dat betreft, er is een voorstel van

gemaakt, maar wellicht was dat niet eens nodig geweest. Wij gaan in ieder geval, wat er ook gebeurt, wij zullen ermee akkoord gaan en hopen dat het op een efficiënte wijze zo snel mogelijk hersteld wordt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik verder naar de heer Zoghbi van Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi: Dank u wel, voorzitter. Ik wil mij als eerste aansluiten bij de heer Loof, met een heel aantal vragen. Aangezien we ook niet tegen een voorstel kunnen zijn die de publieke tribune verbetert, heb ik nog wel een aantal aanvullende vragen. Is daar een mogelijkheid of is er gekeken naar een mogelijkheid om de aanpassingen kostenefficiënter te doen. Dus bijvoorbeeld door alleen een glazen wand aan te brengen en als zitmogelijkheden verhoogde stoelen, barkrukken. Dat zou denk ik heel wat kostenefficiënter zijn. Dat was mijn aanvullende vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Ik was nog op een lijst aan het wachten, maar u had er twee. Dank u wel. Dan kijk ik naar de wethouder, over de vragen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, daar ben ik van.

De voorzitter: Super, dank u wel, mevrouw Bentvelzen en ga uw gang voor de beantwoording in eerste termijn.

Mevrouw Bentvelzen: Ik sta op de agenda, mijnheer Zoghbi, om dit raadsvoorstel, wat de raad verzocht heeft om de publieke tribune aan te passen, om daar wat chocola van te maken. Dus dat ga ik vanavond ook proberen. Daar ga ik mijn uiterste best voor doen. Om daar maar met de deur in huis te vallen, mijnheer Loof, is dat Huis van de stad natuurlijk van iedere Rijswijker, dus ook van de volksvertegenwoordigers die uit Rijswijk hier elke dinsdag zitten te ploeteren tot middernacht zo'n beetje, maar ook de mensen die inderdaad de moeite nemen om toch naar ons Huis van de stad te komen en ons in actie te zien in de boksring van Rijswijk. Zo nu en dan. Dus ik hoop ook dat deze aanpassingen ertoe leiden dat er meer Rijswijkers denken: laten we in plaats van op het scherm in de raadzaal, in het echie in de raadzaal beleven. Is die wand dan wel voldoende? Wordt er gevraagd vanuit het CDA door mevrouw Van Schie. Ja, mevrouw Van Schie, ik hoop niet dat we ervan uitgaan dat hier continu met stoelen gegooid wordt, want dat is niet de bedoeling. Dus ik denk dat die 50 centimeter voldoende zou moeten zijn. Ik hoop dat ook. Ik hoop dat er niemand ooit een stoel op zijn hoofd krijgt van boven naar beneden. Ik ga ervan uit, dit wordt niet voor niets bedacht die 50 centimeter, dus ik ga er dan ook maar van uit dat dat voldoende is. Zijn die twee plekken voor mindervalide mensen voldoende? Vraagt D66. Er zijn 22 plekken en je zou denken, twee daarvan zijn voor mindervaliden. Is dat veel? Is dat weinig? Ik denk dat als er mensen zijn of meer mensen zijn in een rolstoel of wat voor hulpmiddel dan ook, dat we ook kunnen kijken hoe we die beneden kunnen positioneren bij de raadzaal. Ik verwacht niet dat die dan ineens met stoelen gaan gooien of iets dergelijks. We hebben ook beneden de ruimte. De reden van die publieke tribune is natuurlijk ook geweest dat we bepaalde dingen wilden vanuit de raad. Een uittrektribune voor multifunctioneel gebruik. We wilden geen losse stoeltjes, we wilden geen dingen aan de wanden extra. Dus er zijn bepaalde keuzes door de raad gemaakt. In het programma van eisen goedgekeurd door de raad zelf. Dus eenieder die hier vanavond zit te verkondigen dat het niet waar is of dat het niet klopt, het spijt me, maar dat is toch wel zo. U heeft zelf als raad het programma van eisen goedgekeurd en daar zat ook de publieke tribune in. Ik kan me nog heel goed herinneren dat er een hele hoop heisa was, want zo wil ik het toch wel noemen. Dat het bestuur of het college op een voetstuk zou zitten of op een verhoging zou zitten. Er is bij man en macht geprobeerd dat eruit te slopen uit het programma. Dat is ook gelukt. Daardoor zit ik heel vaak tegen de rug aan te kijken van de fractie van D66. Fantastisch. Ik heb net zoveel zicht als de mensen op de publieke tribune wat dat betreft en ik zal je vertellen, als we strakjes doorgroeien naar nog meer mensen dan passen die 33 zetels nog wel in het ovaal, maar

die 35 passen niet. Dus dan moeten we ook maar weer gaan kijken hoe we dat gaan oplossen. Want dan kunnen de wethouders niet meer in de kring, om het zo te noemen. Dus dat wordt probleem nummer twee in de toekomst. Voorzitter, van waar een raadsvoorstel? Volgens mij heeft dat te maken dat we hebben afgesproken, maar dat weet ik niet zeker, want ik ben niet heel goed op dat gebied, laat ik dat eerlijk zeggen, maar alles boven de 50.000 euro moet volgens mij via de raad en anders dan zijn er nog wel eens raadsleden die daar wat van vinden. Dus ik heb me gewoon maar netjes gehouden aan dat dit toch net iets meer is dan 50.000 euro en daarom via de raad. Wie is daar verantwoordelijk voor deze grove fouten? Wordt er aangegeven. De architecten, alle mensen die daaraan hebben gewerkt, die hebben dit neergelegd in een programma van eisen. Dus als je zelf een huis gaat bouwen en je keurt de plannen goed en je denkt achteraf: goed, de kozijnen zijn toch wel hoger of lager geplaatst, dan ben je toch echt zelf fout. Dus dat is in dit geval ook zo. We kunnen de architect hiervoor niet aansprakelijk stellen. We moeten dit zelf herstellen. Dan is er door Rijswijks Belang gevraagd om een onderbouwing van de financiën. Ik vraag me af of dat helemaal in de controlerende en kaderstellende rol past die vraag, maar ik ga het voor u navragen, mijnheer Weterings. Als het mogelijk is om een onderbouwing te geven, dan doe ik dat. Als het er niet is, dan is nee ook een antwoord in dit geval, want dan zal daar een goede reden voor zijn waarom niet alle 1.000 euro exact op de komma af in de openbaarheid worden geplaatst. Misschien dat we dan wel iets kunnen afspreken dat het via de griffie ingezien kan worden of iets dergelijks. Dat weet ik niet. Dus dat moet u mij verschuldigd blijven, dat ik u die vraag zo spoedig mogelijk of het antwoord op die vraag zo spoedig mogelijk doe toekomen. Voorzitter, volgens mij heb ik dan de vragen die er waren in eerste termijn, buiten alle meningen, beantwoord.

De voorzitter: Ik kijk rond voor een tweede termijn. Kunt u uw hand opsteken als u een tweede termijn wenst? Wie een tweede termijn wenst. Ik zie mevrouw Van Schie. Dan ga ik weer van links de rest af en dan kom ik vanzelf bij degenen die nog aan het overleggen zijn. Mevrouw Van Schie.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik vraag me af of je in zo'n programma van eisen moet kunnen zien dat de publieke tribune niet werkt, dat mensen daar geen zicht hebben, als het de bedoeling is dat je op een publieke tribune zicht hebt. Ik weet niet hoever dat gaat. Er gebeuren weleens dit soort dingen. Het bedrag 60.000 euro is natuurlijk veel, maar ik ben bang dat als we helemaal gaan uitzoeken hoe of wat, dat we dan ook heel veel geld kwijt zijn en heel veel vertraging hebben. Dus alles bij alles vinden wij het ook heel erg belangrijk dat de publieke tribune er is, goed toegankelijk is en wij ook goed zichtbaar zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. De heer Loof, aanvullend tweede termijn.

De heer Loof: Dank, voorzitter en ook dank aan de toch iets wat voorspelbare inderdaad reactie van de wethouder. Dit huis is van ons allemaal, dat weet ik, maar daar ben ik ook wel blij om, gelukkig. Ik vind het ook wat flauw om dit zo neer te leggen. Het is dat ik nu naar de wethouder via de voorzitter spreek, maar het is niet zozeer naar de wethouder bedoeld, maar wat ik in mijn eerste termijn zei over dat principe van wie is dit huis? En dat bepaalde problemen niet voortvarend kunnen worden opgelost of dat ik van onze griffie terug hoor dat ze, tegengewerkt vind ik een groot woord, maar dat ze tegen een muur soms oplopen. Dan bedoel ik niet die muur bij de Marimbahal, maar gewoon tegen een muur. Dat geduld gaat een keertje opraken en dat gaat ook bij mij een keertje opraken. Dus ik wilde dit voorstel nog wel aangrijpen om dat ook mee te geven. Dat moet toch echt anders en als het college daarbij kan helpen dat dat soort dingen voortvarender of makkelijker worden opgepakt, dan roep ik ze vooral op: help ook onze griffie daarbij. Verder houd ik me bij wat ik heb gezegd over de kern van dit voorstel, dat wij daar mee akkoord zullen gaan. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Een aanvullende vraag. Mevrouw Van Nunen, PvdA.

Mevrouw Van Nunen: Even heel kort. Ik sluit me volledig aan bij de vraag die mevrouw Van Schie nog stelt over wat moet je kunnen zien als leek in een programma van eisen wat betreft zicht vanuit de publieke tribune op de raadszaal? Dat vind ik wel een heel vergezocht antwoord eigenlijk en het terugleggen weer bij de raad van dit probleem. Desondanks zijn we er wel voor dat er, zoals meerdere partijen dit hier ook zeggen, wel een goede publieke tribune komt.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk ik naar de heer Weterings, Rijswijk Belang.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Ook dank voor het beantwoorden van de wethouder. Voorzitter, de raad heeft inderdaad hierin zeggenschap gehad, over de indeling van het huis en ook de publieke tribune. Alleen ik zou tot de verantwoordelijk wethouder willen vragen om nog eens goed naar de tekeningen te kijken die wij toen hebben voorgeschoteld gekregen. Wij zijn niet akkoord gegaan met een aantal poppetjes die onder de muur vandaan stonden. We hebben gewoon een mooie tekening gezien, het publiek wat zicht had op de raadszaal en niet verscholen achter een muur. Dus die vlieger gaat niet helemaal op. Voorzitter, dus dat was een. Twee, de onderbouwing van de 60.000 euro. Deze vraag is eerder gesteld. Toen werd gezegd: we moeten enkel het vloertje ophogen en ik vind een vloertje ophogen voor 60.000 euro, ik ken mensen die doen het voor 10.000. Dus we kunnen 5.000 euro verdienen. Dus vandaar de vraag: graag even de onderbouwing van het vloertje ophogen of dat inderdaad 60.000 euro ging kosten? Zo is het in ieder geval eerder uitgelegd namelijk aan ons. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, de heer Weterings. Kort en krachtig. Kijk ik verder. Mijnheer Zoghbi nog, Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi: Ik sluit me aan bij de eerste vraag van de heer Weterings over het programma van eisen en geen zicht. Dus eigenlijk lever je iets op wat niet werkt. Dat is als een auto kopen zonder wielen. Mijn andere vraag was: is er ook gekeken naar een alternatief, waarbij je dus in plaats van de vloer verhogen, wat heel veel geld kost, met hogere stoelen en een veiligheidsglas werkt? Of je dan het probleem niet al getackeld hebt? Je hebt zicht en je hebt veiligheid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van D66, geen aanvullende vragen. Dan ga ik naar de wethouder.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank. Om maar met dat laatste te beginnen. Het is natuurlijk niet zo dat alleen de houten vloer wordt verhoogd. Die wordt ongeveer 30 centimeter verhoogd. Dan hebben we dat ook maar uit de wereld geholpen. Dat is dan ongeveer 30 centimeter, zodat de stoelen op een hogere positie staan. Barkrukken plaatsen is volgens mij niet onderzocht per se, maar dat lijkt me ook niet echt wenselijk om de hele avond op een barkruk te zitten. Wij kunnen best wel lang vergaderen, dus om nou van 20:00 uur tot 24:00 uur op een barkruk te zitten. Ik denk niet dat dat heel uitnodigend is voor onze Rijswijkse inwoners of op een hoge stoel.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Zoghbi.

De heer Zoghbi: Een hoge stoel, bedoel ik. Die heb je ook.

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw Bentvelzen: Het zorgt in ieder geval ervoor dat met de houten vloer die verhoogd wordt, dat de bezoekers beter zicht hebben en over de bestaande wand heen kunnen kijken. De glazen wand wordt daarbij geplaatst van 50 centimeter. Het is dus niet alleen een vloer ophogen, maar ook een glazen wand plaatsen. Die wordt op de bestaande wand gezet en dat is nodig om te voldoen aan bepaalde veiligheidseisen van het bouwbesluit. Er kunnen geen stoelen worden gegooid, is mij nog even ingefluisterd, want er worden vaste stoelen geïnstalleerd, mevrouw Van Schie. Dus dat scheelt

weer een beetje. Er worden vaste stoelen geïnstalleerd, zodat het risico wordt voorkomen dat bezoekers losse stoelen de raadzaal ingooien. Wat de veiligheid vergroot. Het zitgedeelte aan de zijde van de gangzone wordt de wand verlaagd. Zodat de bezoekers ook makkelijker over de wand heen kunnen kijken, wat hun zicht verbetert. Dan staat er ook nogmaals in het stuk, ook daar worden vaste stoelen geplaatst om veiligheid en orde te handhaven. Dus die 60.000 euro heeft niet alleen te maken met een vloertje ophogen. Het heeft te maken met een x-aantal andere zaken. Zo ligt het momenteel voor. Misschien een slecht antwoord of geen antwoord op de vraag van de verhoogde stoelen, maar misschien dat dat ook weer te maken heeft met veiligheid, weet ik veel, dat mensen er overheen kunnen kukelen. Ik durf het niet te zeggen, maar ik wil daar wel navraag voor je doen, mijnheer Zoghbi. Dan kom ik daar bij u op terug, voordat we dit raadsvoorstel hopelijk als hamerstuk op de agenda zetten. Mocht ik dan nog een antwoord voor u hebben, dan krijgt u die van mij.

De voorzitter: De heer Weterings nog een interruptie.

De heer Weterings: De tekening waar de raad mee is akkoord gegaan over de aangeboden raadzaal, heeft u die inmiddels voor u of binnengekregen? Waarmee wij mee akkoord zijn gegaan.

De voorzitter: Uw vraag is of de wethouder hem voor zich heeft of wilt u er dan ook nog een vraag over stellen?

De heer Weterings: Wij zijn niet akkoord gaan met hetgeen zoals het er nu voorstaat. We hebben het anders voorgespiegeld gekregen.

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw Bentvelzen: U bedoelt het plan van eisen zoals die voorheen is vastgesteld?

De voorzitter: De heer Wetering vraagt het plaatje dat ons is voorgehouden en het plaatje of het plan van het programma van eisen, wat is het verschil ertussen?

Mevrouw Bentvelzen: Dus u bedoelt het oude plaatje. Dus niet de afbeelding die ter illustratie in dit stuk staat? Want hier staat ook een afbeelding in namelijk.

De heer Weterings: Ter illustratie.

De voorzitter: De heer Weterings, via de voorzitter.

De heer Weterings: Sorry. We zijn akkoord gegaan met hetgeen wat we hebben gezien. We hebben een presentatie gekregen over de raadzaal, de stoelen, de vormgeving. We hebben dus een foto gezien van een publieke tribune waar mensen zicht hadden op de raadzaal en niet dat je de hoofden boven een soort muur ziet. Die foto hebben wij dus niet gezien.

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, het antwoord op de vraag van mijnheer Weterings, of ik de foto's of de illustratiebeelden van het eerste programma van eisen nu voor mij heb. Daar is het antwoord nee. Die heb ik nu niet. Ik heb nu alleen het raadsvoorstel van vandaag voor me, waarin ik herstelwerkzaamheden behoor te doen als huidig wethouder van dit project Huis van de stad.

De voorzitter: De heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, daar dank ik de wethouder ook voor. Alleen was haar eerste opmerking niet helemaal terecht van jullie zijn akkoord gaan met deze invulling van de raadzaal, want daar zijn we niet mee akkoord gegaan.

De voorzitter: Dat is een statement. Ik zie dat de wethouder daar verder nu niet op hoeft te reageren. Het is niet aanvullend. Dan wil ik het agendapunt afsluiten. Dan ik stel ik het Forum de vraag of het als akkoordstuk naar de raad kan? Alle inbreng gehoord, gaat dit als akkoord stuk naar de raad.

10. Raadsvoorstel Toestemming vaststellen ontwerp Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden 2025

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 10, raadsvoorstel toestemming vaststellen ontwerp gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden. Dus dat is de gemeenschappelijke regeling waar wij in zitten in Rijswijk. Het verzoek de vragen te beperken tot het ontwerp dat nu voorligt en de vragen die daar nog over zijn. D66 heeft schriftelijk vragen ingediend. Die geef ik als eerste het woord of ze daar nog aanvullingen op hebben.

De heer Verbrugh: Dank u wel, voorzitter. D66 Rijswijk is content met het nu voorgestelde ontwerp gemeenschappelijke regeling. Dat is aangepast op de zienswijze die wij eerder als raad hebben ingediend en daarmee voldoen die GR-regeling wat ons betreft veel beter aan de wijziging van de Wet GR, namelijk verbetering van de legitimiteit van de GR zelf. Iets waar wij als D66 steeds op hebben aangedrongen, ook bij andere wijzigingen of andere GR-regelingen. Met name de participatie van burgers, maar ook de procedure van informatie en verantwoording aan de raden worden nu vastgelegd in het reglement van orde. Dat komt er nog aan bij. Bij het antwoord is een inmiddels verouderd reglement van orde meegestuurd, maar er komt dus nog een nieuw reglement van orde aan. Hopelijk binnen een aantal maanden. De raden kunnen ook nu zelf op eigen initiatief een adviescommissie voorstellen aan het GR-bestuur en dan zal het bestuur daar ook gehoor aan geven, door het voorstellen van een nieuwe adviescommissie. Als het tenminste unaniem gebeurt door alle raden in de regio. Dat voorstel komt dan inderdaad bij ons weer terug op de agenda voor een zienswijze. Daar kunnen we wel mee instemmen. Ten slotte zijn we nog wel benieuwd naar de impact die het zal hebben. Wanneer wij als raden namelijk geïnformeerd worden over de wijze waarop het bestuur omgaat met de nieuwe mogelijkheid die het bestuur heeft gecreëerd om raden vaker te betrekken bij belangrijke besluiten, die een impact hebben op het beleid. Daar wordt nu gewag van gemaakt. Ook dat komt in het reglement van orde te staan. De vraag is: hoe krijgen wij dat als raad weer terug bij de informatie en verantwoordingsregeling? Ook daar zegt het antwoord nu: dat gaat via het reglement van orde, de procedure zoals daar staat, maar wij vragen ons af of dat werkelijk hout zal gaan snijden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik verder naar de raad of er nog vragen zijn van andere fracties. Zie ik mevrouw Van Nunen. Ga ik daar eerst heen en kom ik daarna bij de heer Zoghbi.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dank. Ik hoop niet dat we vanavond de discussie overdoen over de zienswijze en het niet aangenomen amendement van D66. Want dit is een reactie op onze zienswijze van de Veiligheidsregio, waar in ieder geval de PvdA heel blij mee is. Ze geven ook aan hoe ze wel en waar ze niet exact in kunnen beantwoorden op onze aangepaste zienswijze. Ik zou willen voorkomen, nogmaals, dat we niet de discussie over doen die we eerder in de raad hebben gevoerd en waar de portefeuillehouder, de burgemeester, ook een heel duidelijk antwoord, zowel in het Forum als in de raad op heeft gegeven. PvdA is tevreden met de reactie van de Veiligheidsregio. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Zoghbi, uw inbreng in eerste termijn.

De heer Zoghbi: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor de voor de zienswijzestukken. Hoe wordt de versterking van de burgerparticipatie in de nieuwe gezamenlijke regeling precies vormgegeven?

Wordt dit nader uitgewerkt in concrete procedures? Zoals participatiebijeenkomsten of adviesraden. Hoe wordt ervoor gezorgd dat deze participatie voldoende effectief en representatief is voor de verschillende gemeenten binnen de regio Haaglanden? Dat waren de twee vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de portefeuillehouder, burgemeester, aan u het woord.

Mevrouw Sahin: Dank u wel, voorzitter en dank aan het Forum voor de vragen. Ik begin bij D66, omdat D66 60 eerder ook vragen hierover heeft gesteld. Gaat het hout snijden? Vraagt u van het reglement van orde. Wat ook in de antwoorden staat en wat u natuurlijk altijd kan doen als raad, is de portefeuillehouder, mij ter verantwoording roepen en vragen stellen over de taken en de werkwijze van de Veiligheidsregio. Dat is veel effectiever en sneller dan dat u via een omweg het zou doen. Dus dat blijft altijd overeind. Het reglement van orde wordt u niet ter besluitvorming voorgelegd, maar echt alleen maar ter kennisgeving, ter verduidelijking. In reactie op de heer Zoghbi, de Veiligheidsregio Haaglanden is echt een wettelijke gemeenschappelijke regeling met hele specifieke taken, als het gaat om brandweezorg en crisisbeheersing en rampenbestrijding. Dat heb ik ook eerder geprobeerd om uit te lichten. Daarbij is een heel uitgebreid participatief traject met alle inwoners van die negen gemeenten, iets heel anders dan dat je een eigen gemeentelijke, bijvoorbeeld strategisch veiligheidsbeleid opstelt en je inwoners betreft. Dat is totaal niet met elkaar te vergelijken. De Veiligheidsregio heeft wel deze regeling aangepast, om ook te kijken van hoe kunnen we die participatie wel vorm en inhoud geven? Binnen die Veiligheidsregio zal daar een voorstel via het reglement van orde worden opgesteld. Ik kan me bijvoorbeeld voorstellen rondom nu de maatschappelijke betekenis van het versterken van de weerbaarheid in de samenleving, dat inwoners ook daadwerkelijk, in ieder geval door de treden bijvoorbeeld informeren veel nauwlettender betrokken kan worden bij de ontwikkelingen binnen die Veiligheidsregio. Dus binnen de Veiligheidsregio zal ik daar zeker ook voor pleiten dat dat heel belangrijk is. Ook goed informeren van inwoners is een hele belangrijke manier van participatie. Dan denk ik dat ik de vragen heb beantwoord. De PvdA had volgens mij geen vraag, maar vooral een reactie. Dus daarbij wil ik het laten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, burgemeester. De heer Verbrugh, tweede termijn.

De heer Verbrugh: Een korte reactie op de reactie van de PvdA. Wij waren niet van plan om een discussie opnieuw te starten. We hebben onze bijdrage geopend met de zin: we zijn content met deze aangepaste GR-regeling. We hadden alleen nog een aantal verklarende vragen gesteld aan de portefeuillehouder. Dat wilde ik toch even gezegd hebben.

De voorzitter: Burgemeester.

Mevrouw Sahin: Ik wilde ook nog, terecht, mijnheer Verbrugh had inderdaad gezien dat het verouderde reglement in het antwoord staat. Dus er is later wel een nieuwe reglement gemaakt, maar er komt dus een nieuw reglement van orde.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog naar de heer Zoghbi voor een tweede termijn. Zie ik dat de raad content is met de antwoorden in tweede termijn. Dan wil ik graag voorstellen dit als akkoordstuk naar de raad door te geleiden. Dat is het geval. Met de toezeggingen die gedaan zijn op het reglement van orde, dat dit het oude was en de andere nog wordt toegestuurd en dat de burgemeester pleit voor het goed informeren. Dat was meer een opmerking denk ik dan een toezegging, want dat past gewoon bij uw portefeuille. Ik heb deze herhaald. Het is geen toezegging, maar gewoon iets wat u meeneemt vanuit al het gewone gebruik. Dan is dat de afsluiting van agendapunt 10.

11. Raadsvoorstel Zienswijze uitstel Gemeenschappelijke Regeling GGD en VT Haaglanden

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 11, raadsvoorstel zienswijze, dit keer wel een zienswijze, uitstel evaluatie Gemeenschappelijke Regeling GGD en VT Haaglanden. Dat gaat over onze gezondheid en over Veilig Thuis. Ook hier wil ik u vragen kort en bondig te zijn, zodat we snel weer door kunnen en u tot het onderwerp te beperken. Er zijn schriftelijke vragen ingediend en beantwoord door D66 Rijswijk. Dus ik ga wel weer in die hoek kijken of er nog aanvullingen nodig zijn op de beantwoording.

De heer Verbrugh: Nee, voorzitter. Wij zijn content met de kritische zienswijze die is voorgesteld op dat voorgenomen besluit van de GR om de evaluatie uit te stellen. Wij hadden vragen omtrent de reikwijdte van de beoogde evaluatie en die is denk ik naar behoren beantwoord. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik het Forum verder rond of er andere partijen zijn die vragen hebben? Rijswijks Belang, mevrouw Ten Brummelaar.

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel, voorzitter. Niet zozeer een vraag, meer een opmerking en een compliment, dat wij van mening zijn dat de brief namens de gemeenteraad stevig is ingezet en wij vinden het wel belangrijk dat er dit jaar nog een evaluatie komt. Zeker omdat we ook gaan starten met Preventie met gezag. Wat ons betreft is een brede evaluatie ook met het oog daarop heel belangrijk en zou het een goed startpunt zijn om ook dat mee te nemen in het rapport Preventie met gezag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar PvdA, ga uw gang.

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. In de stukken en ook in het antwoord wordt gerefereerd aan de evaluatie van 2024. Even kijken. Dus we vroegen ons af of de stukken daarvan nog gedeeld kunnen worden of misschien mondeling toe kan worden gelicht wat er dan geëvalueerd is en wat de lessen waren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik verder rond in het Forum of er nog andere vragen zijn. GroenLinks, mevrouw Oude Alink.

Mevrouw Oude Alink: Dank, voorzitter. We begrijpen de argumenten uit de brief prima. We kunnen ons ook wel vinden in de zienswijze. In het raadsvoorstel staat dat er geen concrete planning is gedeeld, maar de volgende evaluatie staat volgens mij voor 2027. Dat staat er geloof ik ook in. Dus misschien heb ik het mis en zou het dan eventueel nog wenselijk zijn om dit in 2026 te doen voor de gemeenteraadsverkiezingen, zoals de vorige ronde? Want ik weet niet precies waarom dat toen is gebeurd, maar ben benieuwd of dat nog het overwegen waard is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de wethouder of hij klaar is om te beantwoorden. Dat is het geval. De heer Wit, ga uw gang.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de ondersteuning van Rijswijks Belang voor de brief. Ik denk ook dat dit een duidelijke brief is, waarin we begrijpen waarom de gemeenschappelijke regeling op deze wijze acteert. Ik zit zelf in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling, maar dat we wel aangeven inderdaad dat dat niet gewoonte moet zijn en we verwachten dat er ook volgen de normale ...

De voorzitter: Mijnheer Wit, zou u nog iets beter in de microfoon kunnen praten? Dank u wel.

De heer Wit: Volgens de normale afspraken geëvalueerd wordt. Even kijken. U vraagt wel om de evaluatie nog dit jaar te doen, ook gelet op de vraag van GroenLinks. Wat wij aangeven, is dat we de evaluatie zo snel mogelijk na de bestuurswisseling willen laten plaatsvinden. Ik weet niet of dat direct haalbaar is om dat in 2026 nog te doen, maar we zullen daar in ieder geval zorg voor hebben dat dat zo snel mogelijk wel alsnog gebeurt. PvdA heeft vragen gesteld over de visie voor 2030 of die is geëvalueerd en op welke wijze dat dan, of dat tot gevolgen heeft geleid. Ik heb die evaluatie niet geheel scherp op dit moment. Voor zover ik het weet, is die evaluatie wel gedeeld met u, maar als dat niet het geval is, dan kan ik natuurlijk altijd kijken of dat mogelijk is. Over het algemeen, alle evaluaties die binnen de gemeenschappelijke regeling plaatsvinden, worden gedeeld met de leden van de gemeenschappelijke regeling. Dus in principe zou u hem moeten hebben. Ik ga het even nakijken. Voorzitter, volgens mij heb ik alle vragen beantwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Dan kijk ik naar het Forum of er nog aanvullende vragen zijn. Wetende dat u er nog even gekeken wordt naar het verleden en de evaluaties die ons eerder zijn toegestuurd. Dan zie ik dat dat niet het geval is. Dan wil ik graag voorstellen om de tweede termijn hierbij te sluiten en het stuk als akkoord stuk naar de raad door te geleiden. Met dank voor al uw korte bondigheid en snelheid. Want zo gaan we best snel door de agenda heen en hebben we agendapunt 12 doorgeschoven naar volgende keer.

13. RIB 24-105 Evaluatie inburgeringsbeleid gemeente Rijswijk en RIB 24-107 Evaluatie pilot Statushouders aan het werk en pilot Snel aan de slag

De voorzitter: Dus komen we bij agendapunt 13. Dat was een brief met de evaluatie van het inburgeringsbeleid, die op de agenda is gezet, gaat ook over de evaluatie van de pilot statushouders en statushouders aan het werk. De PvdA Rijswijk heeft deze geagendeerd met steun van D66, GroenLinks en ChristenUnie. En ik zal in net iets andere volgorde, maar beginnend bij de PvdA de partijen afgaan en natuurlijk alle andere partijen ook de kans geven om te reageren. Mevrouw Van Nunen, denk ik, aan u het woord.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dank, graag. Dank aan het college, aan de wethouder voor de beide IB's. Die hebben we met veel belangstelling gelezen en ook erg naar uitgekeken.

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen, iets dichterbij, als het kan.

Mevrouw Van Nunen: Ja, iets dichterbij. Erg naar uitgekeken, omdat de IB's over maatschappelijke participatie en evaluatie daarvan al eerder waren verschenen en dit daar eigenlijk ook een onderdeel van is, deels, maar goed, om nu apart over de inburgering te praten en over de beide pilots voor statushouders. Dat lijkt ons een goede zaak. Ik wil het eigenlijk vooral hebben over de aanbevelingen en ik heb wel gezien dat andere collega's ook vragen hebben gesteld over bijvoorbeeld de kwaliteit van taalonderwijs en ook minder goede ervaringen daarmee, heb ik gelezen, maar ik wil het vooral hebben over verdere aanbevelingen. Want een goed inburgeringstraject is natuurlijk voorwaardelijk voor een goede start in de Nederlandse samenleving. Dat is duidelijk. Tijdens een werkstage bij Welzijn Rijswijk heb ik samen met toen mevrouw Harmsen van de ChristenUnie, die hier niet is, gezien hoe het hele traject eruitziet in verschillende fasen, met oriëntatie op taal en een toekomst in Rijswijk. Laat ik het zo zeggen. Dat ziet er heel mooi uit, dat doorstroomschema. Daarom verbaast het ons wel dat in de aanbevelingen staat dat de interne samenwerking veel beter nog kan of soms ook partners elkaar daarin niet tegemoetkomen of tegenwerken. Ik weet niet hoe ik het moet noemen. In dat schema wat wij te zien kregen, was heel duidelijk vermeld hoe het start. Wie meelopen als partner en hoe het zich verder ontwikkelt tot aan de, wat zal het zijn? De

overeenkomst, diploma, wat een statushouder behaalt en het traject dus daarmee afsluit. Ik heb nog een paar andere. Dus dat is mijn vraag. Hoe kan dat, dat die interne samenwerking daarin dus blijkbaar op papier wel goed eruitziet, maar in de praktijk minder goed loopt? Wat gaat u daaraan doen, om die samenwerking intern beter vorm te geven? Compliment voor de behaalde resultaten in de pilots met de statushouders aan het werk en snel aan de slag. Ik zou willen pleiten voor dat wat u noemt participatietrajecten, vervolgttrajecten die ook in het schema staan, waar Welzijn Rijswijk een taak in heeft, om die zo veel mogelijk ook om te zetten in werkervaringsplaatsen met taal en uiteindelijk ook een perspectief op banen. Want ik zie dat daar veel meer mensen in zitten dan in die pilot die u nu gestart bent of zelfs ook afgesloten hebt, in mensen te begeleiden naar de arbeidsmarkt. Dat is ook meteen een aanbeveling. Dus daar kom ik ook meteen dan op terug. Kunnen er niet veel meer mensen vanuit die participatie, die PVT, ik weet niet meer waar V' voor staat, ben ik even kwijt. Vanuit die PVT naar ook meteen werkervaringsplaatsen.

De voorzitter: Heeft u ook voor de mensen thuis PVT als volledig woord, toevallig?

De heer Van Malsen: Participatie Verklaringstraject.

Mevrouw Van Nunen: Dat betekent dat je op het punt staat om ook die werkervaring op te kunnen doen. Want je hebt je taaltraject dan achter de rug of voor het grootste deel, zoals ik het zag in het doorstroomschema. Ik ben geen uitvoerder in dit traject. Daarin zou ook heel mooi en dat hoorde ik vorige week dus, dat wil ik ook de wethouder meegeven, bijvoorbeeld met een partij als de BBR samengewerkt kunnen worden, die echt heel graag meer samen met WSP doen. Ik heb begrepen dat daar nog echt een goede verbetering in te maken is. Dan denk ik: daar hebben we het eigenlijk al jaren over, het Lokaal Sociaal Akkoord. Waarom lukt dat toch steeds niet? De BBR heeft ook voorgesteld, begreep ik, om een echt, denktank is misschien een groot woord, maar gewoon eens echt stappen daarin te maken. Tussen bedrijven, de gemeente en eventueel mensen van ons uiteraard. Om eens te kijken hoe dat echt beter kan. Er zijn banen ook voor deze groep die beschikbaar zijn, ook voor statushouders zonder volledige kennis van de Nederlandse taal. Dus graag ook meer contact voor die externe partijen. Eigenlijk komt het erop neer, hoe gaat u alle aanbevelingen ter harte nemen en vooral gericht op werkervaringsplaatsen en arbeidsplaatsen? Ik weet dat u heel betrokken bent, want dat zie ik ook aan diverse berichten die u regelmatig ook op social media zet en daar ben ik het alleen maar van harte mee eens. Voorzitter, tot zover in mijn eerste termijn. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik in dit geval weer naar rechts. ChristenUnie, ga uw gang.

De heer Van der Baan: Dank u wel, voorzitter. Complimenten voor het stuk. Fijn dat we dit kunnen bespreken met elkaar en ook complimenten aan de betrokken organisaties, zoals Welzijn Rijswijk. We hebben echt mooie resultaten geboekt, hebben we kunnen lezen. Stek punt is ook dat de verwachtingen eerder duidelijk zijn bij de doelgroep. Dat helpt enorm, want mensen kunnen zich dan ook richten. Daarnaast lezen we de conclusie dat een taal leren enorm helpt als je werk hebt. Dat leek ons evident. Het was ook opbeurend om te lezen dat degenen die wel eerst een uitkering ontvingen, dat was de minderheid, maar toch binnen een kwartaal ook weer een baan vond. Dus dat statushouders graag de mouwen uit de handen willen steken, is evident. Mooi om te lezen. Win-winsituatie voor ons land, maar ook voor onze stad. Er wordt ook nog genoemd dat dit beperkte financiële consequenties heeft, deze inburgering. Er zijn natuurlijk ook talloze kwalitatieve positieve resultaten. Namelijk werk hebben en zo snel mogelijk waarde kunnen toevoegen aan onze samenleving in onze stad. Ik sluit me aan bij de vorige spreker over de aanbevelingen, waar ik dan ook vragen over heb. Ik las een zorg van de ambtenaren over 10 procent minder budget in de SPUK en daarnaast ook dat de Oekraïense ontheemden eigenlijk weinig in beeld zijn bij dit soort verplichte

inburgeringstrajecten, omdat ze daarvoor zijn vrijgesteld. Tegelijkertijd zullen zij wellicht wel in Nederland blijven. Onze vraag is dan: hoe gaan we daarmee om of hoe beleggen we dat? Hoe hebben we zicht op die groepen? Dat was de vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Ten Brummelaar, ga uw gang.

Mevrouw Ten Brummelaar: Ja, u gaat door voor de koelkast. Dank u wel. We hebben het stuk gelezen. Mooi stuk, duidelijk. Ik heb nog wel één vraag en dat komt ook voort uit de bijeenkomst Preventie met gezag, waaruit gebleken is hoe belangrijk inburgering eigenlijk is. In het stuk lezen we dat er na anderhalf jaar nog niet zo goed zichtbaar is of inburgering, hoe dat verloopt en dat een inburgeringstraject drie jaar duurt. We zijn eigenlijk wel heel benieuwd of er na die drie jaar nog terloops gekeken wordt of een check wordt gedaan hoe het er nu voor staat met het inburgeren. Ook omdat gezien de cultuurverschillen waarin vader toch veel al werkt en moeder thuis zit bij de kinderen en daardoor niet goed of snel genoeg de Nederlandse taal machtig wordt en of dat dan ook nog wel goed gaat. Dus daar zouden we graag antwoord op willen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Kruger, als u zover bent, van Beter voor Rijswijk.

De heer Kruger: Dank u wel, voorzitter. We hebben de informatiebrief gelezen. Compliment overigens hoe het is opgesteld. Het is heel goed leesbaar. Wilt u de complimenten overbrengen aan de ambtenaar die dit voor elkaar heeft gemaakt? Het is erg duidelijk. Er zijn wel een paar dingen opgevallen, dat viel mevrouw Van Nunen ook al op. Dat is de kwaliteit van het onderwijs in de Nederlandse taal. Er schijnen toch nog wat verschillen in te zitten. Wat gaat u doen vanuit het college om dat in ieder geval op een vergelijkbaar niveau te brengen? Want de Nederlandse taal beheersen, is natuurlijk heel erg belangrijk wil je ook aan de bak kunnen komen. Dat aan de kwaliteit van het onderwijs nog wat wordt gedaan. Misschien zijn er bepaalde normen voor of certificering waar die organisaties aan moeten voldoen. Dus daar vraag ik wat aandacht voor, want met een goede taalbeheersing heb je uiteraard veel meer kansen, ook op de arbeidsmarkt, ook in de wat betere banen, want die gunnen we iedereen. Tot zover heb ik geen verdere vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Zoghbi van Mijn Rijswijk, geen vragen. De heer Veerman, D66 Rijswijk, ga uw gang.

De heer Zoghbi: Sorry, dank u wel, voorzitter. We hadden onze vraag ingestuurd, aansluitend bij BvR. Er wordt gesproken over taalscholen te verbeteren bij hun uitvoering. Dat heel veel taalscholen dus eigenlijk niet voldoen aan die kwaliteitseisen die wij wel stellen om hen in te huren. Dus ik vraag me eigenlijk af als ze niet goed presteren of wij dan het systeem hebben dat ze een geel of een rode kaart krijgen of dat ze gewoon afscheid van elkaar kunnen nemen als zij überhaupt niet aan de prestaties voldoen, zodat we scholen kunnen inhuren die wel aan die prestaties voldoen. Want het gaat om behoorlijk wat geld en we zouden daardoor de prestaties van deze doelgroep alleen maar kunnen verbeteren. Waar we het ook mee zouden kunnen verbeteren, is dat ik lees dat de maatschappelijke begeleider onnodig veel tijd kwijt is met het uitleggen van brieven die zij krijgen vanuit de gemeente of anderszins. In de vorige kabinetsperiode zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de bibliotheek, juist om laaggeletterden mensen met een leesbeperking hierbij te ondersteunen. Moeten we daar geen gebruik van maken? Want het is natuurlijk een beetje raar dat zij begeleid moeten worden en dat ze dan brieven moeten gaan lezen met deze doelgroep. Daar is het geld niet voor bedoeld, terwijl de bibliotheek middelen krijgt juist om deze doelgroep te begeleiden. Dus dat zou mooi zijn, een en een is twee, om daar ook een slag te maken. Als derde had ik nog, ik zag een voorbeeld van een tandarts uit Syrië die hier moeilijk aan de bak of aan de slag zou kunnen komen. Dat hij heel graag dat beroep hier ook zou willen uitoefenen. Wat de mogelijkheden zijn, wij als gemeenschap kunnen doen om tandartsen die hier in Rijswijk werkzaam zijn, om te kijken

hoe we die samen met misschien de BBR ook een stageplaats kunnen aanbieden, zodat die wel ieder geval bezig blijft. Want het belangrijkste is denk ik dat we mensen begeleiden naar werk en dat mensen ook weer zingeving krijgen. Ik denk dat dat belangrijkste is wat ook uit deze evaluatie komt en wat ook naar voren komt. Ik denk dat we daardoor nog mooiere resultaten kunnen behalen.

De voorzitter: Dank u wel. GroenLinks.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, ik sluit me grotendeels aan bij de vragen van de Partij van de Arbeid, ChristenUnie en ook anderen. Met name over de manier waarop het college de aanbevelingen wil gaan uitvoeren. Vooral ook ten aanzien van de kwaliteit van die taalscholen. Ik heb nog een vraag een beetje aansluitend op de vraag van D66, over de tandarts. Het gaat natuurlijk niet specifiek over de tandarts, maar er komen best veel mensen, ook onder andere uit Syrië, die een diploma in Syrië hebben dat hier niet voldoet aan de normen in Nederland. Dat kan een tandarts zijn, maar dat kan ook een verpleegkundige zijn, dat kan een arts zijn, het kan een advocaat zijn, dat kan van alles zijn. In hoeverre zorgen we ook en helpen we ook mensen om hun diploma in Nederland op het niveau van Nederland te krijgen? Omdat daar zitten gewoon heel veel mensen ook die werk doen waar wij hier in Nederland tekort aan hebben. Denk bijvoorbeeld inderdaad aan verpleegkundigen, maar dat kan ook een tandarts zijn of arts. In hoeverre hebben we daar ook aandacht voor en zetten we daar ook echt op in? Voor de rest sluit ik me aan ook bij de oproep van PvdA en de vragen ook over zo snel mogelijk aan het werk in combinatie met taal, dat is gewoon uiteindelijk het belangrijkste, we willen mensen uiteindelijk zo snel mogelijk aan die samenleving mee laten doen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Schie, CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik sluit me ook aan bij de meeste opmerkingen die al gemaakt zijn. Ook wat mijnheer Van 't Eind net zei over mensen die hier komen de gelegenheid geven op een of andere manier om hun beroep wat ze elders hadden of hun opleiding die ze elders hebben gedaan, om die die ook hier uit kunnen oefenen met wat aanpassingen en hulp. Wij maken ons ook wel heel erg zorgen over de organisatorische situatie die is ontstaan voor wat betreft de taalscholen, maar ook wat betreft de afstemming bijvoorbeeld de samenwerking met het COA. We hebben de aanbevelingen ook goed gelezen. Dat ziet er allemaal goed uit en we hopen dat deze situatie snel wordt opgelost.

De voorzitter: Dank u wel. VVD, geen aanvullende vragen? Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Malsen, wethouder, voor de eerste termijn.

De heer Van Malsen: Dank u wel, voorzitter. Ook dank aan het Forum voor alle vragen, nog wat aanbevelingen hier en daar en ook de complimenten aan de ambtenaren die de brief en het rapport geschreven hebben. Die zal ik zeker weten doorgeven. Ik weet ook dat de mensen die hieraan hebben gewerkt ook enorm hart voor de zaak hebben. Echt hele inspirerende mensen om zelf mee samen te werken, durf ik wel te zeggen. Mensen die ook echt wel oog hebben voor de noden van onder andere statushouders, maar in het geval van de stukken waar we het vandaag over hebben, gaat het daar nu eenmaal over. Dus ik zal dat doorgeven. Ook de aanbevelingen die ik hier en daar heb gehoord, die heb ik opgeschreven en die gaan we ook in het vervolgtraject meenemen. Om dat traject even te schetsen. We hebben nu een evaluatie gedaan van het inburgeringsbeleid. Dat is vanaf het moment dat de nieuwe Wet inburgering ingevoerd is in 2021 zijn we met dat beleid bezig geweest. Dus dit is de eerste evaluatie waar we een heel jaar op zijn minst kunnen evalueren van hoe dat beleid in de praktijk uitgewerkt heeft en aanbevelingen. Die heeft u allemaal kunnen lezen en die gaan we dan ook meenemen in de herziening van de Kadernota, die we dit jaar nog willen doen en waarschijnlijk, zeker weten. Dan hopelijk voor het einde van dit jaar ook aan uw raad aan te bieden. Dus dat even vooraf. Dan een aantal vragen. Te beginnen bij de Partij van de Arbeid. Er zijn wat

aanbevelingen gedaan over het verbeteren van de samenwerking en hoe gaan we dat nu doen? Met name intern. Daarbij is het denk ik belangrijk om te benadrukken dat de samenwerking waar het over gaat in de aanbeveling, in het rapport, dat is de samenwerking op lokaal niveau tussen een aantal partners en dan gaat het over de gemeente, dan gaat het over Welzijn Rijswijk, taalaanbieders, taalscholen en het gaat dus niet alleen maar over het traject waar mevrouw Van Nunen naar verwees, maar het is een wat bredere samenwerking. Wat we van plan zijn om die samenwerking te verbeteren, is om een wat meer structureel ketenpartneroverleg in te stellen. Dat is nodig om zowel die aanbeveling op te volgen die in het rapport staat, maar ook omdat we van plan zijn om straks weer een asielzoekerscentrum te openen in Rijswijk, willen we ook het COA daarbij betrekken. Dat is dus ook meteen een mooie kans om dat te doen, om ook die samenwerking echt in de volledige breedte opnieuw vorm te geven en te verbeteren. Want dan hebben we straks niet alleen maar ons over statushouders te bekommeren, maar ook over asielzoekers, die ook vaak graag aan het werk willen. Wat we daarnaast uiteraard doen, is ook de lessen die we hebben geleerd in de pilot statushouders aan het werk overnemen. Een van de mooie uitkomsten van die pilot is dat de samenwerking tussen het Werkgeversservicepunt, het WSP en het team inburgering verbeterd is. Dat willen we graag voortzetten. We willen dus ook in het vervolg in ons inburgeringsbeleid meer in gaan zetten op die aanpak die we in die pilot al uitgeprobeerd hebben. Dat betekent in de praktijk dus dat we mensen die hier komen en beginnen aan hun inburgering zo snel mogelijk, liefst direct ook aan het werk zetten in een omgeving waar zij de taal kunnen leren. Dat is niet bij iedereen meteen betaald werk. Dat kan ook vrijwilligerswerk zijn, bijvoorbeeld bij Welzijn Rijswijk achter de bar staan en daar mensen te woord staan. Dat valt er ook onder, maar het doel is altijd om mensen zo snel mogelijk de taal te leren. Want zoals ook door een aantal van u is gezegd, het leren van de taal is essentieel om goed mee te doen hier in Rijswijk en in Nederland. Dat ondersteun ik van harte. Mevrouw Van Nunen vroeg nog naar de BBR, kunnen we de samenwerking daar niet mee aanhalen? Dat lijkt mij een uitstekende suggestie om mee te nemen. Overigens staat het de BBR ook altijd vrij om mij of het college te contacteren, als zij zo graag met ons samen willen werken, maar dat even terzijde. De ChristenUnie vroeg nog naar de Oekraïners. Er waren wat zorgen over, hoe gaan die op de lange termijn hun plek vinden in Nederland en in Rijswijk? Ik deel die zorgen. Ik moet heel eerlijk zeggen dat het mij ook niet helemaal duidelijk is wat het kabinet nu van plan is met deze groep. Op het moment vallen ze allemaal nog onder de Europese richtlijn tijdelijke bescherming. Wat betekent dat ze op dit moment in een soort van tussenfase zitten. Ze zijn geen asielzoeker. Ze hebben overigens wel allemaal, dat weet niet iedereen, maar ze hebben overigens allemaal wel een asielverzoek ingediend. Die staan nu op pauze. Dus er liggen 100.000 asielverzoeken ergens bij de IND op een stapel te wachten totdat die richtlijn afloopt. Ik ben heel benieuwd wat er dan gaat gebeuren, maar dat even terzijde. Er is wel een behoefte inderdaad om ook die groep meer te betrekken in de samenleving en eigenlijk ook meer zoals statushouders te behandelen en ook de kansen te geven die statushouders ook hebben. In de aanbeveling staat ook om daar een integraal plan voor te verzinnen. We gaan het ook doen in het kader van de Kadernota. Mijn wens daarbij is om ze ook mee te nemen in die aanpak die we hebben voor statushouders. Dus snel de taal leren, snel aan het werk, wat ze overigens nu voor een groot deel doen. Ik geloof dat zo'n 60 procent van de Oekraïense ontheemden die werkt. Vrijwel alle kinderen gaan naar school. Wat meteen ook weer allerlei andere interessante gevolgen heeft, namelijk dat die kinderen, sommige daarvan beter Nederlands spreken dan Oekraïens. Dus dat gaat ook zeker weten onderdeel worden van onze herziening van het beleid. En mijn wens is ook, mijn hoop is ook, spreek ik hierbij uit, dat in de tussentijd er ook vanuit het Rijk wat meer duidelijkheid komt over wat er met deze groep gebeurt. Want wat we met de statushouders wel hebben, namelijk geld per persoon betaald vanuit specifieke uitkering, om bijvoorbeeld onderwijs van te betalen. Dat hebben we met Oekraïners niet. Daar krijgen we eigenlijk alleen maar geld voor kost en inwoning en die moeten zelf ook nog een deel van

hun opvang inmiddels betalen. Dus dat geld dat wordt alleen maar minder. Even kijken. Rijswijks Belang vroeg nog naar of wij na drie jaar na het begin van de inburgering nog een soort een soort check doen, een soort evaluatiegesprek met de inburgeraar. Ik zit even te lezen hoe we dat precies doen, want ik krijg daar een antwoord op. In principe niet. Er gebeurt van alles hier tegenover mij, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Van Malsen, ik wil een beetje proberen snelheid erin te houden. Dus als u uw zin afmaakt. U wilt nog verduidelijken?

Mevrouw Ten Brummelaar: Daarom wilde ik verduidelijken. Het gaat niet zozeer om een evaluatie na het inburgeringsproces, maar dat het inburgeringsproces is afgelopen en of er dan na een of twee jaar, dus dan hebben we het over vijf jaar na inburgering, nog een check is hoe het dan gaat met de gezinnen?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van Malsen: Het antwoord is: in principe niet. De inburgering is dan afgerond. Dus dan hebben we dat gedaan. Dan mag iedereen gewoon lekker zijn vrije leven leiden in Nederland. Waar ze in beeld blijven bij de gemeente of als ze bijvoorbeeld een uitkering hebben of iets dergelijks, dan kunnen we uiteraard wel in gesprek blijven. Vooral over het taalniveau en dat soort aspecten van hun leven zullen we dan wel een gesprek voeren, maar dat is niet een soort evaluatie waarin we na vijf jaar zeggen: u beheerst de taal op dit niveau en dat vinden we onvoldoende, dat moet hier naartoe. Dat traject dat hebben we dan inmiddels al afgerond. Even kijken. Een compliment kreeg ik nog van onder andere Beter voor Rijswijk. Ga ik doorgeven. De kwaliteit, hoe op niveau? Er werden sowieso wat vragen gesteld over de taalscholen. Dus ik zal deze hier meteen ook maar beantwoorden. Het klopt inderdaad dat we met één taalschool een verbetertraject hebben doorlopen. In het algemeen geldt dat de kwaliteitseisen voor taalscholen zijn onderdeel van onze aanbestedingsleidraad. Dus daar moeten ze gewoon aan voldoen. Daar worden ze ook op geëvalueerd, worden ze op getoetst. De taalschool waar dat verbetertraject mee is doorlopen, die voldeed daar in eerste aanleg niet aan. Er zijn wel wat verbeteringen gerealiseerd. Wat we echter niet kunnen doen, is op dit moment zeggen of tenminste als wij vinden dat die verbeteringen niet naar behoren zijn, we beëindigen het contract. Dat zou ook niet heel nuttig zijn, want het contract eindigt sowieso eind dit jaar, dus 1 januari 2026 komt er een nieuw aanbestedingsproces en dan gaan we weer opnieuw kijken naar taalscholen. Volgens mij is er een interruptie, voorzitter.

De voorzitter: Als het een verduidelijking is, anders wil ik hem graag vragen in de tweede termijn.

De heer Van 't Eind: Het is een verduidelijking op deze vraag, als het mag van de voorzitter. Volgens mij mogen interrupties gewoon in de eerste termijn.

De voorzitter: Weet ik, maar we gingen het proberen snel te doen. Dan mag ik ook vragen of u het tot een verduidelijking wilt houden.

De heer Van 't Eind: Aan wat voor verbeteringen ten aanzien van die taalschool moet ik dan denken?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dan zou ik moeten gaan speculeren. We kunnen denken aan de kwaliteit van de docenten, bijvoorbeeld kwaliteit van het geboden taalonderwijs. We spreken onze inburgeraars natuurlijk vrij regelmatig als wij merken dat het taalniveau achterblijft, dan kunnen we de school daarop aanspreken. Dat soort zaken. Nog even blijvend bij dat taalonderwijsonderwerp. Want daar werden wat vragen over gesteld door D66, maar ook door Beter voor Rijswijk en ook door

de PvdA. D66 vroeg specifiek naar de maatschappelijk begeleider en de aansluiting tussen het werk dat zij doen en het aanbod van taalonderwijs in de bibliotheek. Nu is het zo dat wij ook naar aanleiding van de aanbevelingen die hier in het rapport staan die samenwerking willen verbeteren. Dus we willen wat actiever samenwerken met de bibliotheek hierin, om dat aanbod inderdaad optimaal te gebruiken. We willen ze ook onderdeel laten maken van het overleg, waar ik het eerder over had, om die samenwerking met alle ketenpartners te verbeteren. Ook de statushouders zelf wat gericht voorlichting geven over het aanbod van taalonderwijs en ook bijeenkomsten organiseren waar mensen op een laagdrempelige manier direct kunnen kennismaken met taalonderwijs, met ook taalmaatjes et cetera. Een idee wat ik van de burgemeester onlangs kreeg en dat ik nog moet onderzoeken, is om ook de mensen die wat langer hier al zijn en hun naturalisatieceremonie hebben doorlopen, om die ook te wijzen op datzelfde aanbod. Want wat we merken en dat is anekdotisch hoor, maar wat we merken, is dat mensen die eigenlijk nog onder het oude regime vallen, dus de mensen die nog niet onder de nieuwe Wet inburgering vallen, dat het taalniveau daar merkbaar lager is, ook al zijn ze hier langer, dan de mensen die hier nu de afgelopen twee, drie jaar zijn binnengekomen. Wat in mijn ogen eigenlijk alleen maar pleit voor het nieuwe inburgeringsbeleid, omdat mensen gewoon sneller en beter de taal leren. Er werd nog gevraagd naar aanleiding van het voorbeeld van de tandarts uit Syrië. Of we meer kunnen doen om te kijken naar bijvoorbeeld stages. Wat we bij elke werkzoekende doen, is kijken naar wat voor kansen deze persoon op de arbeidsmarkt heeft en in hoeverre hun werkervaring aansluit bij mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Bij tandartsen is dat wel lastig, specifiek, omdat dat een beroep is met vrij strenge toelatingseisen. Je moet dan echt een erkend diploma in Nederland weer halen. Daar zit ook een taaleis aan en dergelijke zaken. Dus dat is vaak een langer traject. Er wordt wel gekeken met het werkgeversservicepunt of dat soort mensen in bijvoorbeeld ondersteunende functies kunnen beginnen, om dan tegelijkertijd ook hun opleiding te beginnen. Helaas is bij dat soort opleidingen ook vaak in de zorg een wat langer traject nodig, waarbij ze in het ergste geval of in de meeste gevallen, hun hele opleiding weer opnieuw moeten doen. Nu was ik overigens laatst bij een bestuurlijk overleg met alle regiowethouders die asiel en nieuwkomers in hun portefeuille hebben. Daar kregen we een prestatie van de gemeente Den Haag, waar ze een pilot hebben lopen specifiek hierop, specifiek ook op deze beroepsgroep. Dus mensen in de zorg, om die sneller aan het werk te helpen ofwel via legalisatie van hun diploma, ofwel via zo'n traject. We zijn nu ook met Den Haag en Delft in gesprek om die samenwerking op het gebied van nieuwkomersonderwijs, nieuwkomers aan het werk helpen en ook straks asielzoekers sneller aan het werk helpen, om die regionaal op te pakken. Dus dat is een van de zaken die we de komende tijd verder vorm zullen geven. Overigens zijn er ook mensen die andere beroepen beoefenen die hier in Rijswijk best goed aan hun trekken komen. Ik weet dat een van mijn favoriete Italiaanse restaurants hier in Rijswijk een recent in Nederland gearriveerde statushouder als kok heeft. Die maakt hele lekkere pizza's en er zitten ook bijvoorbeeld mensen in het onderwijs die nu stages lopen op middelbare scholen en op mbo's, die hier een jaar, anderhalf jaar geleden, nog met geen enkel woord Nederlands bij Welzijn Rijswijk achter de bar stonden en in hele korte tijd de taal al vrij goed machtig zijn en dus ook al bezig zijn met een traject waarin ze straks hun oude beroep weer opnieuw kunnen uitoefenen in Nederland. Daarmee wil ik ook meteen antwoord geven op de vragen van GroenLinks over het behalen van de diploma's. Ik had nog wat vragen schriftelijk gekregen van de fractie van de Partij voor Gelijkeid en Rechtvaardigheid, maar ik krijg ook een blik van de voorzitter die mij zegt dat we het kort moeten houden. Dus als ze die vraag beantwoord willen zien, dan moeten ze vooral op komen dagen. Dank u wel.

De voorzitter: Even voor de duidelijkheid, die vragen waren dus nog niet schriftelijk beantwoord en nog niet in iBabs. Wordt hij dan nog schriftelijk aan hen beantwoord?

De heer Van Malsen: Vooruit dan maar.

De voorzitter: Niet iedereen kan met kleinere fracties altijd op alle plekken zijn, dus het zou wel fijn zijn als die beantwoord kunnen worden. Natuurlijk is het ook fijn als je vragen hebt gesteld om ook aanwezig te zijn. Dat is genoteerd. Dank u wel. Dan wil ik rondkijken voor een tweede termijn. Dan begin ik weer bij mevrouw Van Nunen. Ga dan het rijtje af, met de uitnodiging, kort en krachtig.

Mevrouw Van Nunen: Kort, voorzitter. Dank wethouder voor de beantwoording van onze vragen. Ik bedoelde met die interne verbeterde samenwerking ook partners zoals Welzijn Rijswijk en de gemeente en de taalaanbieders. Ik bedoelde niet enkel in het laatste deel van het traject of zo of die werkervaringsplaatsen, maar vanaf eigenlijk het moment dat COA overdracht doet. Dus nogmaals, dat ziet er op papier heel mooi uit. Dus ik hoop dat het in de praktijk, daar waar het dus niet loopt zoals de evaluatie aangeeft, dat dat wel vrij snel ook in het belang juist natuurlijk van de persoon om wie het gaat, de statushouders, een verbetering te zien geeft. Dan nog even iets over, die toezegging heeft u gedaan, dus het verbaast me eigenlijk dat dat niet nu al goed gaat. Dan nog even iets over de BBR-samenwerking. Ik had het in dit geval, daar werken we ook goed mee samen trouwens meestal. Een kleine verspreking. Wat betreft de samenwerking met de BBR, dat gaat natuurlijk niet alleen over statushouders, wat ik net bedoelde, dat gaat ook over het hele Participatiewet deel en de deelnemers daarin. Ik wilde alleen maar aangeven nogmaals, dat het Lokaal Sociaal Akkoord ook wel in de praktijk moet gaan werken en daar zijn statushouders een doelgroep van. Ik hoop dat u deze kreet, het is meer een oproep van de BBR van kijk waar er kansen liggen, want die kansen liggen daar op de arbeidsmarkt die liggen bij hun bedrijven. Dat zijn mensen die hier heel dichtbij in Rijswijk hun bedrijf hebben en dat zijn dus denk ik ook voor statushouders en voor u als gemeente relevante partners. Dan als laatste, u gaf het zelf al een beetje aan, hoe gaan we nu verder na deze evaluatie van twee pilots? U gaf zelf de mogelijkheden in relatie tot pilots in Delft of mogelijkheden met Den Haag en Delft. Op welke termijn kunnen we daar een briefing of een terugkoppeling in krijgen? Want daar gaat het natuurlijk om. Dit is een evaluatie, dus het zou even stil kunnen liggen. Dat hoop ik niet. Dan sluit ik ook even aan bij de vraag van de ChristenUnie. In hoeverre zijn extra SPUK-gelden of reserves of gelden die daaruit overgebleven zijn mogelijk nog in te zetten voor een vrij snelle opstart van dat wat u nu heeft ervaren in deze pilots en waar u snel hopelijk mee door kan? Voorzitter, daar heb ik nog graag antwoord op. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. ChristenUnie, ga uw gang, mijnheer Van der Baan.

De heer Van der Baan: Dank u wel, voorzitter en dank wethouder, voor het beantwoorden van die vraag en herstellen ook van de SPUK-gelden door de vorige spreker. Nog twee vervolgvragen, kort. U zei dat de Oekraïners, 60 procent heeft daarvan al werk. Dus qua taal maak ik me daar dan ook minder zorgen om. Ik was wel benieuwd naar die 40 procent en hoe groot die groep is en of u beeld heeft bij de redenen waarom die mensen nog geen werk hebben, wat de achtergrond is? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Baan. Mevrouw Ten Brummelaar, Rijswijks Belang.

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel, voorzitter. Om een aanvulling te vragen op mijn vorige spreker, zouden wij niet willen weten over alleen de Oekraïners, maar in het algemeen hoeveel procent uiteindelijk aan het werk komt, zowel statushouders als Oekraïense ontheemden en noem het maar op. Verder zouden wij het toch fijn vinden, de wethouder gaf net aan dat het wellicht mogelijk is vanuit de gemeente om bij de mensen die in een uitkeringstraject zitten om daar wel bijvoorbeeld na vijf jaar te kijken hoe het gaat. Dat kan wat ons betreft best te luchtig en hoeft er niet gezegd worden: uw taalniveau is hier en dat moet hiernaartoe, maar uit Preventie met gezag is een ervaringsdeskundige, heeft daar gesproken, een jonge jongen die het vooral aangaf hoe lastig hij het had dat zijn ouders niet voldoende Nederlands spraken, waardoor die dus zich niet kon focussen

op school, maar vooral bezig was met vertalen voor zijn ouders. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we juist voor die kinderen en ook met het oog op Preventie op gezag, daar toch als gemeente wat strenger en strakker bovenop te gaan zitten en als de taal nog niet voldoende machtig is, om dan vooral die ouders duidelijk te maken hoe belangrijk het is dat zij de taal echt gaan leren spreken. Dus de vraag vanuit onze fractie is om dat mee te nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Beter voor Rijswijk heeft geen vervolgvragen. Wij, Rijswijk had geen vragen, nu ook niet. D66, de heer Veerman.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter en de wethouder voor beantwoording van de vragen. Ik had nog één aanvullend vraagje. Dat ging over de kwaliteitseisen die wij bij onze aanbesteding gaan doen in 2026. Het is goed om deze evaluatie daarin mee te nemen. De inkoop goed in te richten, dat de kwaliteitsnormen voor überhaupt de kwaliteit een belangrijk onderdeel is van die eisen om aan de aanbesteding te voldoen. Daar kunnen we als gemeente natuurlijk heel wat in doen, samen met inkoop, dat dit soort partijen gewoon eigenlijk niet meer aan de beurt komen dan na 2026. Daar hebben we natuurlijk helemaal niets aan. Die eisen dus misschien ook hoger bijstellen, zodat deze partijen überhaupt binnen de aanbesteding gewoon eigenlijk niet boven komen drijven en dat we daar geen zaken mee hoeven doen. Dank u wel.

De voorzitter: GroenLinks, mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, dank u wel. Ik sluit me in ieder geval ook graag aan bij de vraag van de PvdA ook en de ChristenUnie over de doorstart en hoe dat gaat. Nog even aanvullend op het antwoord van de wethouder ten aanzien van diploma's naar de Nederlandse maatstaven krijgen. Ik begrijp natuurlijk dat dat ook trajecten zijn en dat je dus niet een diploma op orde kan krijgen en dan gelijk aan de slag kan gaan. Het is tegelijkertijd ook zonde als mensen uiteindelijk de arbeidsmarkt opstromen en niet hun volledige potentie op de arbeidsmarkt kunnen laten zien. Er zijn ook fondsen en mogelijkheden die helpen bij studentenvluchtelingen en ook professionals die gevlucht zijn, bij het verkrijgen van een diploma op die niveau. Dat kan ook over ingenieurs gaan, het kan over verpleegkundige gaan, het kan over artsen gaan, het kan over tandartsen gaan. Het UAF is er daar een van en ik vroeg me af in hoeverre en misschien is dat wel verbonden ook aan de pilot waar Den Haag mee bezig is, daar contacten mee zijn? En of de wethouder het met mij eens is dat je wel die aandacht moet hebben om mensen ook de kans te geven hun volledige potentie waar te maken in Nederland?

De voorzitter: Mevrouw Van Schie, geen aanvullende vragen. De VVD geen andere vragen. Gaan we snel door naar de tweede termijn voor de wethouder, de heer Malsen, ga uw gang.

De heer Van Malsen: De heer Van Malsen, voorzitter. Dank u wel. Geeft niet. Even kijken. Nog een aantal vragen ter aanvulling. Dank daarvoor overigens. De PvdA die verbaasde zich nogal over dat de samenwerking niet goed zou verlopen. Ik wil daar wel een kleine nuancering op aanbrengen. Het is niet zo dat de samenwerking tussen de gemeente en ketenpartners slecht is. Wat we gezien hebben tijdens de evaluatie en daar heb ik het in de eerste termijn ook al over gehad, is dat er altijd punten zijn voor verbetering en die gaan we dan dus ook conform die evaluatie en de herziening van het inburgeringsbeleid oppakken. Mevrouw Van Nunen vroeg ook naar wat voor termijn we dan meer informatie over het vervolgtraject kunnen ontvangen. Mijn ambitie is om in het tweede kwartaal van dit jaar uw raad te informeren hierover. Er komt overigens binnenkort ook weer een wat algemenere verzamelbrief met allerlei ontwikkelingen rondom statushouders, asielzoekers en Oekraïners. Dan is dus de hoop dat we tegen het einde van dit jaar ook een voorstel aan uw raad kunnen aanbieden. De vraag wordt ook nog gesteld of we dan SPUK-gelden daarvoor nog wel in kunnen zetten. Naar mijn verwachting is van wel. Wij ontvangen namelijk op dit moment, ik weet niet of je het veel kan

noemen, maar voldoende geld per statushouder om dit soort beleid van te bekostigen. Het hangt natuurlijk van ons ambitieniveau af straks in de herziening van de Kadernota of dat voldoende zal zijn of niet. Ik loop dan wel een beetje op de zaken vooruit, als ik nu al ga speculeren of het genoeg of niet zal zijn. ChristenUnie vroeg ook nog naar de 40 procent mensen onder de Oekraïense ontheemden die niet aan het werk zijn. Die 60 procent die ik net noemde, dat is een landelijk getal overigens. Ik weet niet exact hoe dat in Rijswijk is, maar dat zal vergelijkbaar zijn. Bij die 40 procent die niet aan het werk is dan gaat dat ook over mensen die om wat voor redenen dan ook niet kunnen werken. Dus ouderen. Tijdens het begin van de oorlog kwamen er hele gezinnen deze kant op. Dus daar zaten ook vaak opa's en oma's en allerlei huisdieren bij, ouderen, jongeren. Daar moet je het ook in zoeken. Mensen die pensioengerechtigd zijn. Mensen die om wat voor reden dan ook trauma's, handicaps, dat soort zaken niet kunnen werken. Er verblijven op dit moment overigens 270 mensen in Rijswijk in de Oekraïneopvang en heel veel daarvan zijn dus ook hier al sinds het begin van de oorlog. Dat is echt de eerste lichter die hierheen kwam zo'n beetje. Er is uiteraard wel wat verloop geweest. Even kijken. Er was nog een suggestie van Rijswijks Belang, zo vat ik het dan maar even op, om toch na een jaar of drie of een jaar of vijf een oogje in het zeil te houden bij mensen op het taalniveau. Mevrouw Ten Brummelaar breidde die suggestie uit met ouders die hier misschien ook al wel decennia wonen. Dus eigenlijk is deze vraag heel breed, gaat die niet alleen maar over onderwijs in het kader van inburgering, maar taalonderwijs in den brede. Eigenlijk interpreteer ik de vraag als: kunnen we niet gewoon überhaupt in de hele gemeenschap kijken of er mensen zijn die ondersteuning nodig hebben bij hun taalniveau? Dat lijkt me wat ambitieus, maar voor wat betreft de mensen die hier na een jaar of drie of een jaar of vijf zijn en die we in beeld hebben, zoals bijvoorbeeld de mensen die ik net noemde die we tegenkomen bij de naturalisatieceremonie. Dat zijn mensen die zijn hier vijf jaar, tien jaar, al best lang. Die kunnen we uiteraard wel op een vriendelijke manier bewegen om iets met hun taal te doen, als wij denken van die kan baat hebben bij een hoger taalniveau. Dus dat is de suggestie die ik zou willen doen als antwoord op de vraag van mevrouw Ten Brummelaar. Er werd ook nog gevraagd door de PvdA, de BBR betrekken, meer in den brede. Het WSP kijkt op allerlei manieren naar functies, stages voor inwoners, met vooral Rijswijkse bedrijven overigens. De BBR in het bijzonder, wat voor rol die daarin heeft? Dat durf ik niet te zeggen, want dan begeef ik me ook een beetje op het terrein van mijn collega. Zoals ik in de eerste termijn al zei: als de BBR nog aanvullende suggesties heeft voor hoe we dat beter kunnen doen, dan sta ik daar altijd voor open voor wat betreft onze inburgeraars. GroenLinks vroeg nog naar fondsen en andere partners.

De voorzitter: Een interruptie, mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen: Wat ik hoorde van de BBR is dat er geen goede contacten op dit moment zijn tussen gemeente en BBR. Dus ik vraag daar aandacht voor. Het lijkt nu alsof de BBR met suggesties moet komen. Ik hoop ook dat WSP ziet dat de BBR een belangrijke partner is, zoals ik dat in mijn tweede termijn zei, voor de gemeente om werkzoekenden vanuit een Participatiewetdoelgroep ook te benaderen.

De voorzitter: Dus u vraagt naar het Werkgeversservicepunt en de relatie met onze bedrijvenvereniging BBR.

De heer Van Malsen: Voorzitter, waarvan akte. Nogmaals, mijn beeld is dat de samenwerking tussen WSP en de Rijswijkse bedrijven goed is. Als de BBR graag beter contact wil tussen de BBR en de gemeente Rijswijk, dan staat het BBR uiteraard altijd vrij om contact op te nemen met de gemeente Rijswijk. GroenLinks vroeg nog naar fondsen en organisaties die statushouders wel helpen met het behalen van diploma's of het legaliseren van diploma's. Dat gaan we meenemen in de gesprekken. De heer Van 't Eind noemde specifiek UAF. We kijken of daar inderdaad vanuit Den Haag al mee

samengewerkt wordt, want dat is best een uitgebreide pilot die ze daar hebben lopen. Zo niet, dan kunnen we daar uiteraard naar kijken.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, dank u wel voor dat antwoord en in het vervolg daarop misschien, zou u kunnen toezeggen om bij die Kadernota voor het inburgerbeleid dus ook aandacht te hebben voor deze groep en wat we daar wel en niet voor kunnen doen? Dan kan het gaan om fondsen, maar dat daar ook specifiek aandacht is, omdat wat we uiteindelijk willen, is dat mensen volledig mee kunnen doen en volledig hun potentie kunnen waarmaken in Nederland. Ik denk dat we daarvoor moeten gaan en zo snel mogelijk aan het werk, maar ook die stappen later kunnen zetten.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van Malsen: Voorzitter, die toezegging wil ik zeker doen en mijn interpretatie van de toezegging, om even te zorgen dat die ook goed op de lijst komt, is dat we in de in de Kadernota of de herziening van de Kadernota inburgering mee zullen nemen op wat voor manier wij als gemeente gaan proberen mensen die hier gediplomeerd of met een bepaalde vaardigheid naartoe komen, zoveel mogelijk helpen om dat niveau wat ze in het land van herkomst hadden hier ook weer opnieuw te behalen. Dus als we tandartsen hierheen halen, dat we ze niet in het Westland bloembollen laten steken. Ik kijk even ter bevestiging naar de heer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Ja, dat is een correcte vertaling van mij gevraagde toezegging.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Malsen: Dan is die bij deze toegezegd en dan zult u vanzelf zien hoe dat in de Kadernota terecht komt. Volgens mij ben ik dan door alle vragen heen, voorzitter.

De voorzitter: Dan zie ik dat de heer Veerman het daar nog niet mee eens is.

De heer Van Malsen: Hij denkt daar anders over.

De heer Veerman: Ik had nog een vraag gesteld over de inkoop. Hoe we daar die kwaliteitseisen gaan normeren bij het aanbestedingstraject. U mag daar een toezegging op doen natuurlijk, heel graag. Ik hoor graag hoe u dat gaat oppikken om daar attentie bij inkoop aan te geven.

De voorzitter: Mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen: Die vraag had ik even gemist, maar als ik het goed begrijp dan is de vraag: kunnen we aandacht houden voor de kwaliteitseisen voor de taalscholen? Daar ging het ook in de oorspronkelijke vraag over.

De voorzitter: De heer Veerman licht dat nog even toe.

De heer Veerman: Ter verduidelijking. Als we moet aanbesteden, kunnen we natuurlijk zelf kwaliteitseisen stellen eraan en als deze partij nu niet aan die kwaliteitseisen voldoet, moeten we zorgen dat in ieder geval die kwaliteitseisen gaan aanpassen voor 2026, als we die aanbesteding weer gaan doen. Dus dan zouden we inkoop moeten inrichten om dat in dat proces mee te nemen. Welke normen we stellen dat partijen wel in aanmerking komen om taalschool te mogen zijn in Rijswijk.

De voorzitter: De heer Van Malsen.

De heer Van Malsen: Dus als ik de vraag goed interpreteer, dan is de vraag om de kwaliteitseisen voor taalscholen die we straks gaan hanteren in het aanbestedingstraject zo hoog mogelijk te maken, zodat de scholen die wij straks de aanbesteding gunnen ook goed onderwijs aan onze inburgeraars bieden. Dat lijkt mij een toezegging die ik kan doen. Dus daar gaan we mee aan de slag. Voorzitter, dan ben ik door alle vragen heen. Dank.

De voorzitter: Dan is er nog één interruptie van mevrouw Ten Brummelaar.

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel. Er is nog één vraag gemist. Ik wil de wethouder nog wel even bedanken voor de toezeggingen die hij heeft gedaan op onze eerdere vraag. Alleen we hadden nog gevraagd hoeveel procent binnen Rijswijk aan het werk gaat van de statushouders?

De voorzitter: Ik denk dat u wijst op de toezegging, tenminste dat u een toezegging hoorde in het meenemen en het vriendelijk vragen bij het inburgeren. Dan kijk ook naar de wethouder, hoe hij die wil verwoorden en uw vraag nog wil beantwoorden.

De heer Van Malsen: Dank u wel. Dank, voorzitter. De cijfers over hoeveel statushouders, was volgens mij de vraag, uiteindelijk aan het werk gaan, die heb ik zo niet paraat. Daar zal ik schriftelijk op moeten terugkomen, als dat akkoord is. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dan noteer ik dat u schriftelijk terugkomt op de gestelde vraag over de aantallen die aan het werk zijn. De korte versie. Hoe stond u tegenover de toezegging die mevrouw Ten Brummelaar aanhaalde over de inburgering en het vriendelijk vragen na ongeveer vijf tot tien jaar, hoe het met mensen en hun taalniveau is? Hoe verwoordt u die?

De heer Van Malsen: Volgens mij heb ik daar tijdens mijn tweede termijn al een draai aan gegeven, maar hoe ik hem interpreteer, is dat we dus voor zover we mensen nog in beeld hebben na drie of vijf jaar, bijvoorbeeld bij naturalisatieceremonies of via Welzijn Rijswijk, dat we op laagdrempelige manier het taalniveau van deze mensen in de gaten houden. Als wij denken dat deze mensen baat kunnen hebben bij wat meer gebruikmaken van het aanbod dat we hebben op het gebied van taalonderwijs, ze daarnaartoe geleiden, voorzitter.

De voorzitter: Dan is dat genoteerd ook. En u zegt aan het begin, maar dat kon ik niet helemaal volgen, dat in het tweede kwartaal de raad mogelijk wordt geïnformeerd en aan het eind van het jaar het voorstel. Dan ga ik er even vanuit dat het eind van het jaar het voorstel, de genoemde Kadernota inburgeringsbeleid is en waarover wordt de raad dan in het tweede kwartaal geïnformeerd precies?

De heer Van Malsen: Over de voortgang richting die Kadernota. Dus het liefst hebben we dan al een versie die we kunnen delen, maar in ieder geval een aanzet daartoe met de hoofdpunten die uiteindelijk in de nota terecht zullen komen.

De voorzitter: Dus u informeert in het tweede kwartaal over de voortgang van de inburgering via een RIB, om dan daarna door te gaan naar de Kadernota of een presentatie?

De heer Van Malsen: Dat kan ook nog. Dank u wel. Dan is dat duidelijk. Dan is hier geen vraag verder, want het was een raadsinformatiebrief. Hebben we best wel lang stilgestaan bij dit voorstel. Dus ik ga nog een keer oproepen voor kort en bondig.

14. RIB 24-110 Herontwikkeling locatie Marimbahal

De voorzitter: Terwijl we doorgaan naar agendapunt 14, de RIB over de herontwikkeling locatie Marimbahal. Deze is geagendeerd door de VVD met steun van BvR, CU en RB. Ik zal die volgorde

volgen in de beantwoording. D66 had schriftelijke vragen gesteld, die zijn beantwoord. Dus dan kom ik daar aan toe. Wil ik graag beginnen bij de VVD, kan ik naar de heer Loof kijken? O, mijnheer Veerman, u had een ordevoorstel?

De heer Veerman: Zeker. Mijn vragen zijn nog niet beantwoord. Tenminste, ze staan niet op iBabs.

De voorzitter: Nee, dan worden ze waarschijnlijk meegenomen in deze beantwoording. Dus krijgt u op dat moment uw beurt. De heer Loof, ga uw gang.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Ook dank aan het college voor de RIB. Om te beginnen voorzitter, zou ik graag willen opmerken dat we betere RIB's hebben gezien vanuit het college. Het was lastig om precies de boodschap van de RIB te doorgronden. Want van welke scenario's is in verschillende gevallen sprake? Het begint vooral te duizelen wanneer allerlei bedragen worden rondgestrooid. Kost het nou 7 ton om de muur te behouden of om te verplaatsen? Ook weer niet helemaal, want ons antwoord op schriftelijke vragen tijdens het vorige Forum, waar deze ook bij de ingekomen stukkenlijst stond, werd aangegeven dat eigenlijk nog helemaal geen bedrag kan worden genoemd. Voorzitter, we zouden het college willen oproepen om, ook al gaat het om indicaties, duidelijker te zijn met mogelijke kostenplaatjes, transparantie en openheid richting de raad is van belang, maar dat moet geen eigen leven gaan leiden, doordat informatie al niet meer klopt of niet zeker is. In een recent interview met de wethouder wordt ten slotte alweer gesproken over 265.000 euro. Welk bedrag is op dit moment de laatste stand van zaken bij de verschillende scenario's? Vraag ik aan de wethouder. Voorzitter, we willen graag duidelijkheid over enkele zaken, voordat het daadwerkelijke raadsvoorstel onze kant op komt, omdat het op dat moment waarschijnlijk al te laat is om nog bepaalde zaken in gang te zetten. Vandaar ook deze agendering voor vanavond. Is na de sloop van de Marimbahal en nieuwbouw van iets anders ook sprake van toepassing van de procentageregeling kunst? Zo ja, hoeveel zal dit dan zijn en is het mogelijk om dit geld, wat volgens de procentageregeling toch moet worden vrijgemaakt voor kunst, te gebruiken om eventueel de muur mee te behouden? Kan de wethouder aangeven of er zicht is op mogelijke subsidies waarmee behoud van de muur kan worden geregeld? Is er contact met een mogelijke ontwikkelaar, die kansen ziet binnen de gebruikelijke financiële kaders en is er ook contact met het Rijk opgenomen? Aangezien het Rijk het kunstwerk op een lijst heeft laten zetten, om het kunstwerk mogelijk te behouden. Heeft het Rijk wellicht al laten weten wat mogelijke gevolgen zijn als Rijswijk zou besluiten tot sloop? Los van natuurlijk de vervreemdingsprocedure die we moeten doorlopen. Of kunnen we wellicht bij de provincie of een fonds aankloppen? Dit zijn zaken die we meegenomen willen hebben in het uiteindelijke raadsvoorstel, want ook het bedrag wat in het recente interview is genoemd van 265.000 is voor ons nog veel op dit moment. Waarom stond dit kunstwerk eigenlijk niet genoemd in het raadsvoorstel scenariokeuzes Marimbahal? Was dat een fout of was niet voorzien dat hier echt extra kosten voor nodig zouden zijn? Voorzitter, wat ons betreft had de muur kunnen blijven staan, naast een mooi nieuw complex met woningen en voorzieningen voor de Muziekbuit. We hebben als Rijswijkse VVD nooit ingestemd met het project wat nu wordt onderzocht en Rijswijk straks ontzettend veel geld gaat kosten. Het verbaast ons dan ook wel enigszins dat partijen die wel voor een megalomaan project op deze locatie hebben gestemd zo moeilijk doen over deze muur. Kennelijk groeit het geld voor deze partij aan de bomen, als het ze even uitkomt. Los daarvan, voor de Rijswijkse VVD is niet, zoals voor sommige partijen het geval lijkt, sloop een doel dat we koste wat kost moeten nastreven. Want als kunst behouden kan blijven, zijn we bereid om daarnaar te kijken en dan een kans te geven. Tegelijkertijd is hier sprake van een fors bedrag. Ook het laatste bedrag wat de wethouder recent in de krant heeft benoemd. Dan wordt het in de afweging de vraag of de kosten nog opwegen tegen de baten. Waarbij op dit moment de Rijswijkse VVD toch neigt naar het antwoord: nee, dat doet het niet. Als sloop dan financieel haalbaarder is, dan is dat jammer, maar

niet anders. Zeker omdat onze inschatting nog steeds is dat het project voor een nieuwe sporthal ontzettend duur gaat uitvallen en we elke euro dus nodig hebben. Toch willen we wel kijken wat mogelijk is om de muur te behouden, mits dat ons als gemeente niet te veel gaat kosten. Daarom roepen we het college op om de komende tijd te gebruiken om te zoeken naar financiële manieren, subsidies te werven, dit met andere partijen in samenwerking te doen, om dit mogelijk toch voor elkaar te krijgen. Daarnaast zouden we een vergelijk willen hebben, zoals de spreker ook zei aan het begin van de avond, tussen behoud van deze muur en hoeveel het zou kosten om een nieuwe muur te laten metselen. Zodat we een eerlijke en integrale vergelijking kunnen maken. Mocht het niet lukken om genoeg financiële dekking te vinden buiten de Rijswijkse portemonnee om, dan zal de Rijswijkse VVD dat zwaar laten wegen bij het uiteindelijke raadsvoorstel en de keuze voor het behoud van deze muur. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Beter voor Rijswijk, wie mag ik het woord geven? De heer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Ik zal eerst even beginnen met het herhalen van de vragen van het vorige Forum voor ook de mensen thuis, als die kijken. Dat was inderdaad voor de kunstmuur, maar ook de kunst binnenin in de sporthal of die daarbij hoort, of die ook onder die Erfgoednota valt. De tweede was inderdaad waarom die niet werd genoemd in de Erfgoednota. Zoals wel staat aangegeven in de RIB, deze muur. Wat de kosten voor de sloop eventueel zijn, naar de familie toe of naar erfgoed. Ik weet persoonlijk niet waar die bedragen naartoe zouden moeten gaan. Dan heb ik verder wat de juridische waarde van een voorlopige inventarislijst van de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed is? Wat betekent het als de raad beslist dat onderzocht moet worden en hier sprake is van vergankelijkheid, zoals het hele gebouw van dit metselwerk deel uitmaakt? Oftewel, wat zijn de sancties als bij het slopen van de Marimbahal deze muur omvalt en we hebben wel besloten voor behoud van deze muur? De Marimbahal kon niet gerenoveerd worden, omdat de fundering niet meer goed was, maar hij is dus wel goed genoeg voor deze muur? Dat is onze vraag. Daar houd ik het even bij voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was een herhaling van de vragen die u had aangegeven. Kijk ik naar de ChristenUnie.

De heer Van der Baan: Dank u wel, voorzitter. We sluiten qua vragen aan bij een aantal vragen van de VVD, maar ook de opmerking dat het lastig was om de verschillende scenario's uit elkaar te houden en de consequenties daarvan helder voor het netvlies te hebben. Dus dat maakt de bespreking ook wel bijzonder ingewikkeld. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor de verheldering, mijnheer Van der Baan. Dan kijk ik naar Rijswijks Belang, de heer Weterings.

De heer Weterings: Dank u wel, voorzitter. Terwijl Forum Stad op 14 januari al een tijdje was afgelopen en diverse forumleden van Stad aanschoven bij Samenleving, ontbrak de wethouder als portefeuillehouder bij het vragenuur. Daar waar schriftelijke vragen waren gesteld, onder andere door Beter voor Rijswijk en Rijswijks Belang op de portefeuille van de heer Wit, die eigenlijk niet beantwoord konden worden. Want wethouder Bentvelzen gaf aan dat het niet haar portefeuille was en zou een aantal zaken doorgeven aan de heer Wit. Graag horen wij van de wethouder waarom hij er niet was, waarom hij eigenlijk zijn collega's voor het blok heeft gezet op dat moment. Voorzitter, bij de behandeling zowel in het Forum begin 2024, als de raad op 30 januari 2024, heeft u de raad niet geïnformeerd over een kunstwerk dat betrokken zou zijn bij de herontwikkeling van de locatie Marimbahal. Dat noemen we in onze ogen de raad onvolledig informeren en dat is een. U heeft de raad pas schriftelijk op 17 december 2024 geïnformeerd over een aanwezigheid van een kunstwerk dat in de achtergevel van de Marimbahal zou zitten en daardoor het uitwerken van diverse scenario's

voor de herontwikkeling van de locatie Marimbahal een extra inspanning, een afweging vergt. Terwijl uit een document van de werkgroep monumentale kunstbond Heemschut is gebleken dat op 24 april door de gemeente contact is opgenomen met de werkgroep over mogelijk behoud van deze baksteenmozaïek muur. Acht maanden later heeft u de raad pas geïnformeerd. Dat is mei, juni, juli, augustus, september, oktober, november december. Dat is acht maanden later dan de kunstclub. Dat noem je in onze ogen de raad onzorgvuldig informeren. Dat is twee. Onze fractie zou zich met andere partijen beraden hoe hiermee om te gaan. In de wandelgangen wordt er zelfs over een tweede gele kaart gesproken. In diverse beantwoording spreekt u over het aangenomen voorstel Erfgoednota 2024-2032 en die heet Gezichten om van te houden. Deze nota vervangt de oude nota tussen oud en nieuw en die was vastgesteld op 17 december 2013. De vraag is: heeft u vanaf 17 december 2013 tot op heden zich gehouden aan de Erfgoednota, wat daarin stond? Zo nee, waarom niet? Hoe is die achterstand kunnen ontstaan? Punt vier. Een journalist van het AD gaf in een artikel aan dat de woordvoerder van de Rijksdienst zou hebben gezegd dat de sloopvergunningen die de gemeente heeft afgegeven niet zomaar ingetrokken konden worden. Dat het kunstwerk geen bescherming tegen sloop geniet. Klopt deze definitie? Klopt het dat deze muur niet op de lijst beschermde gemeentelijke monumenten staat? Zo ja, waarom niet? Dat is voor de eerste termijn, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik verder de rij af naar de vraag die D66 Rijswijk had gesteld. U stond eerder op de lijst. Dus u mag eerst, mijnheer Veerman.

De heer Veerman: Sorry, dank u wel. Vraag een is reeds al gesteld. Vraag twee ook eigenlijk, om te kijken of de kunstregeling of we die kunnen gebruiken de 1%-regeling of die nog steeds van kracht is en of we die dan kunnen gebruiken voor het behoud van de muur. Als derde, als het kunstwerk op die plek gehandhaafd blijft of we dan zouden kunnen kijken op het rondje langs de single om daar door middel van een brug die door het water gaat langs het kunstwerk, zodat ook mensen dat nog kunnen zien, toch het rondje van de Singel doorgang kunnen laten vinden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk ik verder de rij af richting GroenLinks, CDA. Mevrouw Van Schie. Mevrouw Van Schie stak als eerste haar hand op. Dus ik ga nu als je eerste naar mevrouw Van Schie, kom dan bij mijnheer Van 't Eind en ga naar Wij. Rijswijk. Dan weet u welke volgorde we volgen.

Mevrouw Van Schie: Ik zal het kort houden, mevrouw de voorzitter. Er is al heel veel gezegd. We sluiten ons zeker aan bij wat mijnheer Loof heeft gezegd, maar wij hebben nog een aantal opmerkingen. Wij begrijpen niet zo goed waarom de muur niet is meegenomen in het oorspronkelijke voorstel, zoals mijnheer Weterings ook al heel duidelijk heeft gezegd. Verder vinden wij het heel raar dat de muur niet kan worden behouden in het oorspronkelijke voorstel van de raad. Ik meen dat dat scenario 3A was. Wij denken dat daar nog weleens naar gekeken kan worden en wij vragen ook aan de wethouder of de wethouder nogmaals wil kijken hoe het scenario 3A kan worden aangepast om de muur toch te behouden. Wat kost het? Wat kost scenario 3A, als ik me niet vergis of scenario 3? Het oorspronkelijke scenario van de raad, met behoud van de muur en wat voor aanpassingen zijn dan nodig? Dat was het voor nu.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de heer van 't Eind van GroenLinks.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, dank u wel. Er zijn een hele hoop vragen gesteld. Een deel van de VVD, waar wij ons bij aansluiten. Ik sluit me ook wel aan bij de opmerking van de ChristenUnie, dat op basis van deze Raadsbrief het best heel ingewikkeld is om een besluit te nemen of duidelijkheid te hebben over wat doe je nou met die muur? Daar doen wij als GroenLinks nu op dit moment ook geen uitspraak over. Behalve dat wij vinden dat je zorgvuldig moet omgaan met je kunst in de stad en dus ook in de openbare ruimte. Dus dat zullen wij ook zeker zwaar mee laten wegen. Tegelijkertijd

hebben we ook ja gezegd tegen de uitwerking van een scenario en een plan, waarvan we ook graag realisering willen hebben. En we zullen dus ook kijken naar de verhouding tussen wat dat uiteindelijk dan kost en in hoeverre dan ook het oorspronkelijke plan, zoals we daar eerder met elkaar over gesproken hebben, vast kunnen houden. Dat is wat GroenLinks betreft een besluit dat we nemen op het moment dat het totale plan van de Marimbahal voorligt. Dan verwachten we ook dat het helder en duidelijk uitgewerkt is hoe dat nou precies zit met die muur. Hoeveel dat nou precies kost en wat de mogelijkheden wel en niet zijn, om ook goed geïnformeerd een besluit te kunnen nemen. Ik denk dat een aantal vragen die de VVD stelt daar ook wat richting aan zouden kunnen geven, om dat besluit goed te nemen. Ik deel met de VVD dat we dat op een zorgvuldige manier moeten doen. Ik deel niet met de VVD overigens dat we bezig zijn met een megalomaan project. Dat laat ik geheel voor de VVD. Dat is volgens mij absoluut niet het geval, maar we moeten op een verstandige manier kijken naar hoe we met zoiets omgaan en ook ten aanzien van deze muur. Ik had nog één aanvullende vraag, maar dat is misschien ook iets wat terug zou kunnen komen in de uitwerking van het scenario of in ieder geval op het moment dat het raadsvoorstel voorligt. We hebben het natuurlijk over de kosten van het behoud van de muur. In hoeverre, we hebben het ook gehad over de kosten van op het moment dat je die muur sloop. Daar is ook een vraag over gesteld. Nog niet over wat gebeurt er eigenlijk op het moment dat we besluiten die muur te slopen en als er dan partijen in bezwaar gaan? Ik ga ervan uit namelijk dat bij zo'n procedure er ook bezwaar gedaan kan worden. Er was vandaag een inspreker, zou zomaar kunnen. Betekent dat dan en is het risico dan groot dat we dan enorme vertragingen ook gaan oplopen in de afgesproken sloop? Ik weet niet of de wethouder dat direct vandaag kan beantwoorden, maar dat is in ieder geval iets waarvan ik zeg van dat moet je dan ook meenemen in de afweging. Tot zover, mijn eerste termijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wist ik dat Wij. Rijswijk nog wel een heel klein puntje wilde, de PvdA daarna nog het woord. Dan is dat de laatste. Ga uw gang.

De heer Kaffa: Dank u wel, voorzitter. Qua lene miene mutte, qua wat voor bedrag het gaat worden, daar moeten we nog even naar kijken. Ik bedoel 700.000, 200.000, 265.000, enzovoorts. Daar kunnen we even niet concreet op zijn op dit moment. Wat ik wel vind, is voorafgaand aan dit Forum ben ik naar een korte bijeenkomst geweest van de ploeg die graag voor behoud is van de muur. Daarin gaven zij aan dat zij door een ingenieursbureau, Goudstikker De Vries, een heel rapport hebben laten opstellen. Die reeds vorig jaar september op heeft gestuurd naar de gemeente, aldus haar bewoording. Mocht dat wel het geval zijn, waarom hebben we die nooit gekregen of krijgen we dat dan pas bij het raadsvoorstel of hoe of wat? Want daarin wordt heel duidelijk, volgens die mevrouw uiteraard, ik heb het niet ingezien, geschetst dat de fundering voor die muur prima is, omdat die op zichzelf losstaat. Waarom zijn we daar nooit van op de hoogte gebracht? Daarnaast heb ik even wat verder spuurwerk gedaan. Als je dan op de website lokaleregelgeving.overheid.nl komt waar de Erfgoednota Rijswijk volledig uit de doeken wordt gedaan, staat er een klein stukje waarin staat: de gemeente Rijswijk was haar tijd ver vooruit toen zij al in de jaren 1980 een inventarisatie liet maken van dergelijke kunst in de openbare ruimte. Jammer genoeg zijn er sindsdien al veel kunstwerken gesloopt. Kijk, tussen 1980 en 2025 zit natuurlijk een behoorlijk tijdspad. Waarom is er niemand wakker geworden bij het maken van die plannen van laten we eens even kijken naar onze kunstwerken in de stad en hoe dat in verhouding zit? Want dit gebouw komt uit die tijd. Misschien heeft dat wel enig verband met elkaar. Waarom moeten we er nu pas achter komen en niet eerder? Ik bedoel, het geeft zoveel extra onduidelijkheid, terwijl we behoefte hebben in deze tijd aan duidelijkheid. Dus ik hoor graag hoe en wat van de wethouder. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot PvdA, de heer Bosman.

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. Er zijn al veel vragen gesteld, dus ik heb niet heel veel toe te voegen. Ik wilde nog wel zeggen dat we heel veel vragen van de VVD delen. Er was ook een opmerking dat de huidige kosten-batenanalyse nu richting het niet behouden van het kunstwerk gaat. Voor de PvdA is het nog te vroeg om een dergelijk oordeel te vellen. Volgens mij is dit deze RIB in een vrij vroeg stadium opgesteld, waar de kosten nog niet geheel duidelijk zijn. Ook gegeven alle vragen die hier vanavond gesteld zijn die nog beantwoord moeten worden, is het denk ik voor ons nog te vroeg om een oordeel te vellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komt nu een ander voorstel dan u wellicht verwacht. We willen graag een korte schorsing aanvragen, zodat de griffier kan zorgen dat de andere vergadering netjes besloten kan zijn en uw voorzitter even haar handen kan wassen. Dat kunt u dan meteen ook doen. Dan zorgen we dat we over 5 minuten terug zijn voor de eerste termijn van de wethouder. In het kader van we durven het wel aan, zou ik graag de heer Wit het woord willen geven. Mocht er toch iets zijn, waar de griffie nodig is, dan zal ik even schorsen. Gaat uw gang, mijnheer Wit.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. De Marimbahal maakt wat los. Allereerst, een aantal mensen in de raad hebben een opmerking gemaakt over de brief en daar kan ik alleen maar in meegaan. Die was niet duidelijk. We hebben getracht om transparantie te geven, duidelijk te maken wat dan de kosten zouden zijn. En daarin is niet alle informatie op de goede manier in de brief gekomen, waardoor die uiteindelijk meer vragen heeft opgeroepen dan dat hij beantwoord heeft. Dus van mijnerzijds in ieder geval Mea culpa. Dat was niet zoals wij normaal communiceren. U heeft mij net complimenten gegeven voor een andere brief. Het contrast is groot. Dus dat hadden we anders moeten doen. In het algemeen, even het proces schetsende. Januari 2024 hebben wij een raadsvoorstel voor een aantal scenario's aan de raad voorgelegd voor een inhoudelijk programma voor na de sloop van de Marimbahal. Daar in die programma's, in die scenario's is het kunstwerk op dat moment niet besproken. Een aantal van u heeft gevraagd: waarom is dat op dat moment niet gebeurd? Om de eenvoudige reden dat wij op dat moment niet scherp hadden dat dat kunstwerk ook echt daadwerkelijk enige waarde zou hebben. Dat is misschien naïef. Tegelijkertijd is het een kunstwerk. We hebben de hal bekeken, er was veel te doen om die hal. Er moest een besluit genomen worden. Er zouden scenario's voor voorgelegd worden, dat hebben we gedaan. Die zijn uiteindelijk door u aangenomen. Er is een voorstel gedaan of een opdracht gegeven om een aantal scenario 's uit te werken. Op dat moment was in ieder geval dat kunstwerk voor ons niet dusdanig van belang dat we zeiden: we moeten daar echt nu al rekening mee houden. Dat veranderde toen een periode daarna de RCE ons liet weten dat zij een inventarisatie landelijk uitvoeren van Post 65 Erfgoed en dat dit kunstwerk als enige kunstwerk in Rijswijk dus op die lijst kwam. Dan betekent dat dus, als de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zo iets op een lijst zet, dat je daar extra werk aan hebt en ook moet gaan kijken, hoe gaan we daar dan mee om? Vervolgens hebben wij, zoals ook inderdaad door Rijswijks Belang heel duidelijk wordt aangegeven, in april 2024 de bond Heemschut gevraagd om onderzoek te doen naar het kunstwerk. Wat is daar aan een waardebeoordeling te doen? Heeft dat waarde? Heeft dat culturele waarde en hoe moeten we daarmee omgaan en wat is het advies dan hoe we daarmee verdergaan? Dat rapport hebben wij in mei ontvangen en vervolgens hebben wij daar nog aanvullende vragen op gesteld en is er nog wat communicatie geweest. Het definitieve rapport hebben wij gehad in augustus. Dan vraagt u mij: waarom is dat pas later aangekomen bij de raad? Op dat moment had het voor de besluitvorming geen enkele zin om een rapport, zonder enige achtergrond of verdere informatie, aan u te zenden. Het zou alleen maar onrust veroorzaken hebben, omdat u heeft ons een opdracht gegeven om scenario's uit te werken en nu sturen wij zonder enige raakvlakken een rapport naar u toe, waar iets gezegd wordt over een kunstwerk. Ik denk dat dat alleen maar meer vragen had opgeroepen. Wat bedoelt u hiermee? Want daarom, de brief die wij in december ... We hebben eerst ook met dat rapport gekeken, wat betekent

dit nou? Want het rapport zegt wat en wat zijn alle scenario's en moeten we daar iets mee? Daar is uiteindelijk dus het derde scenario bijgekomen, wat wij aan u gerapporteerd hebben middels de RIB die momenteel ter bespreking staat in december van vorig jaar. Uiteindelijk heeft het voor het hele traject in scenario's niet veel uitgemaakt. Buiten het feit dat er een scenario bij is gekomen en dat scenario hebben we dus ook laten onder zoeken, ook financieel. Wat doet dat nou met die ontwikkeling? De totale ontwikkeling, de scenario's die u voorgelegd krijgt op 11 maart in het Forum en waar 25 maart de besluitvorming over gaat plaatsvinden, daar zullen ook alle rapportages en alle onderdelen die voor besluitvorming noodzakelijk zijn aan u voorgelegd worden. Dus De fractie van Rijswijks Belang zegt: u heeft ons niet volledig of niet afdoende geïnformeerd. Dat ben ik niet met u eens. We hebben wel degelijk op een goed moment, op het moment dat het ons verstandig leek te informeren, hebben wij geïnformeerd. Daar zit onderzoekswerk achter. Daar zit een tijd achter om goed te kijken wat zijn dan de gevolgen van zo'n rapport? Op het moment dat je dat niet doet, dat weet ik nu al, als ik gewoon klakkeloos iets terugstuur of naar u toestuur, dat ik ook een hele hoop vragen krijg. Dus dat is wat er volgendelijk gebeurd is. Waar we nu staan, is dat we uiteindelijk drie scenario's naar u toe gaan brengen op 11 maart. Een van die scenario's is een scenario om het kunstwerk te behouden op de huidige locatie. Dat betekent dus waar die nu staat, dus niet verplaatsen. Want op het moment dat je het kunstwerk dus uit elkaar gaat halen, dan moet je het helemaal netjes uit elkaar halen. Moet je het een aantal jaren opslaan. Want tussen besluitvorming en tussen uitvoering van daadwerkelijke nieuwe ontwikkeling zit best wat tijd. Moet je dat allemaal gaan opslaan en dan moet je vervolgens dat helemaal weer netjes op dezelfde manier ook gaan opbouwen. De kosten die daarmee gemoeid zijn, die gaan richting die 700.000 of misschien nog meer en dat is in ieder geval iets wat wij gezegd hebben: dat vinden wij geen haalbare kaart. Op het moment dat wij zeggen: we kunnen het kunstwerk ook op deze locatie bewaren en dat kan dus in het scenario raad, motie erbij. Het is lastig, maar scenario raad met motie. Dan kunnen we het pand feitelijk wat dichterbij op de bestaande locatie zetten en kan het kunstwerk opgenomen worden in de gevel. CDA heeft de vraag gesteld: kan dat dan niet bij het scenario raad oorspronkelijk? Nee, dat kan niet. Het programma laat dat niet toe. Dus dat is het hele simpele, technische antwoord, dat dat niet mogelijk is. Dus daarom is het kunstwerk en de huidige locatie gebonden aan een scenario raad met motie. Die scenario's daar krijgt u dus alle informatie over en dan kunt u ook echt afgewogen een oordeel over gaan vellen in maart van dit jaar. Dus een aantal van u geeft aan en terecht ook, op basis van deze brief kan ik geen oordeel vellen. Dat is ook nooit de bedoeling geweest. Deze brief is niet om een oordeel te vellen, het is om u te informeren over het toevoegen van een extra scenario. Het oordeel wat u gaat vertellen en dat is oordeel raad, is 25 maart 2025. Dan ga ik nu even de vragen langs die ik gehad heb. VVD begin ik bij. Percentageregeling Kunst is die toepasbaar? In principe zou je die toepasbaar kunnen laten maken op kunst. Maar we hebben ook in de afgelopen raadsvergadering van vorige week een motie aangenomen, waarin we geen kunst die nagelvast aan gebouwen zit met deze regeling gaan betalen. Met andere woorden, eigenlijk kan het dus niet. Ik zou dat nog wel willen onderzoeken, met uw toestemming uiteindelijk natuurlijk, of dat wel mogelijk is. Want uiteindelijk is het wel zo dat als wij dit pand gaan bouwen, dat er inderdaad wel een Percentageregeling Kunst op dit pand zit. Ik kan u ook vertellen wat dat om en nabij zal zijn. Het gaat over de eerste 230.000 anderhalf procent van het begrote bedrag en 1 procent over het resterende bedrag tot een maximum van 55.378 euro, op basis van de huidige raming. Met andere woorden, dat is wat sowieso beschikbaar komt bij de bouw van, als ik besluit om überhaupt een nieuw pand daar te bouwen, om daar een ontwikkeling te laten plaatsvinden. Dat is sowieso in ieder geval iets wat in de kunst gestoken gaat worden.

De voorzitter: Ik zie dat de VVD een verduidelijkende korte vraag wil stellen.

De heer Loof: Dank, voorzitter. De wethouder verwijst naar de motie van de afgelopen raad. Dat begrijp ik en dat had ik ook wel verwacht. Ik moet wel zeggen dat ik hem iets wat flauw vind, want de motie ziet natuurlijk wel op kunst in de toekomst en hier staat al een muur. Ik weet 100 procent zeker dat de indieners van de motie niet hebben bedoeld, deze muur staat er al. Het was niet bedoeld deze motie, toepassing op deze specifieke casus.

De voorzitter: Een verduidelijkende vraag op welke motie er wordt bedoeld?

De heer Loof: Nee, de verduidelijkende vraag komt nu. Sorry, ik ben van mijn à propos. Komt die. Kan de wethouder op dit moment ook aangeven dat hij deze motie nu niet gaat gebruiken als een manier om te zeggen: dit kan niet? Dus eigenlijk wat ik net heeft gezegd, zou hij dat iets in de context willen zien van dat deze motie niet op die manier bedoeld was? Zo wil ik hem stellen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Wit, kunt u daarop ingaan?

De heer Wit: Uiteindelijk ga ik er natuurlijk niet over. Dank u wel, voorzitter. Ga ik er niet over hoe die motie bedoeld is, maar ik heb net wel aangegeven dat we wat mij betreft wel gaan kijken om die Kunstregeling alsnog wel toe te passen op dit kunstwerk. Dus die toezegging had ik al gedaan, maar uiteindelijk is dat wel iets wat ik dan ook met de indiener van die motie zal moeten gaan bespreken. Zoals u zult begrijpen. Zijn er subsidies mogelijk, als wij dit kunstwerk zouden gaan bewaren? Dat durf ik niet met 100 procent zekerheid te zeggen. We zijn momenteel in het traject om te kijken of er mogelijkheden zijn. We weten dat de Rijksdienst voor Cultuur Erfgoed die heeft ons aangegeven dat er waarde aan dit kunstwerk zit en die we hebben het op een lijst gezet. Dan vind ik het niet meer dan terecht dat wij ook de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed gaan benaderen: wat heeft u dan voor mogelijkheden om ons te helpen om dit kunstwerk te bewaren? Dan zullen wij inderdaad ook de suggesties die gedaan werden, provincie of andere fondsen, die zullen we zeker aanschrijven. Ik hoop echt dat ik al die informatie al beschikbaar heb per 11 maart. Als we de eerste keer bespreking gaan doen. Maar goed, dat geeft mij nog vier weken en we zijn al druk bezig. Ik zal zeker niet uitsluitend hebben over hoeveel dat dan is. Want dat heeft ook te maken met de wijze waarop je zo'n subsidie indient en welk deel je eventueel dan mogelijkerwijs zou toebedeeld krijgen. Hebben wij contact met ontwikkelaars of met het Rijk? Met het Rijk, zoals ik al zei, wel. Met ontwikkelaars zullen we gaan kijken op welke manier we dat gaan doen. En fondsen zijn van belang. Dat ondersteun ik van harte. Waar we geld kunnen halen, doen we dat. Even kijken, hoor. Die vraag heb ik al beantwoord. Gaan we naar Beter voor Rijswijk. De aanvullende vragen heb ik inderdaad ook van u gehad. Ik had ze niet gehad, maar ik heb het antwoord wel. De kunst die u vraagt, waarom is er bij het bespreken van de Erfgoednota niet gesproken over dit kunstwerk/ Dat is de eerste vraag die u stelt. Om de doodeenvoudige reden dat de hele Marimbahal en het kunstwerk ook niet genoemd worden in de Erfgoednota. Die Erfgoednota die gaat over alle erfgoed in Rijswijk. Dat begint bij archeologie uit de Romeinse tijd of eerder, tot aan zoals onlangs door de architect een heel mooi artikel is geschreven over erfgoed in Rijswijk, bijvoorbeeld de brandweerkazerne door Jeanne Deckers, die ook waarde heeft. Dus alles wat architectonische of culturele of historische waarde heeft, valt onder die Erfgoednota. We hebben niet specifiek die Marimbahal daarin behandeld, maar voor hetzelfde geld zou ik dan ook Museum Bescherming Bevolking kunnen gaan behandelen in de Erfgoednota. Daar is het niet voor bedoeld. Dat is een Kadernota waarin we alle erfgoed op dezelfde manier willen behandelen. Er werd ook een vraag gesteld door Rijswijks Belang. Heeft u dat niet gedaan wat in die Erfgoednota staat vanaf 2013? Zoals u ook weet en zoals wij ook tijdens de behandeling van de Erfgoednota hebben aangegeven, hebben we bepaalde achterstanden als het aankomt op bijvoorbeeld het erfgoed op een goede manier vastleggen en het goed op de goede manier waarderen. Daar zijn we nu mee bezig. Tegelijkertijd heb ik ook tijdens de Erfgoednota behandeling aangegeven dat ik zeer beperkte middelen heb om dat te doen. Ik heb één fte beschikbaar en daar zit

ook een deel vergunning in. Dus dan ga je al vrij snel. Met andere woorden, we hebben ambities 2031 of 2032 staan in die Erfgoednota en die zullen ingevuld worden over de komende acht jaar, als het aan mij ligt, maar daar moeten wel nog steeds middelen voor gevonden worden. En als de mogelijkheden er bestaan om daar wat meer fte aan toe te voegen, zullen we dat zeker doen. Ondertussen hebben wij ook als het over kunstwerken gaat wel een budget binnen Beheer Openbare Ruimte om te kijken naar het schoonmaken en schoonhouden van kunstwerken. Dit is natuurlijk een kunstwerk wat je niet zomaar eventjes langsloopt en even schoonpoetst. Daar moet je ook daadwerkelijk wel het een en ander voor bouwen om dat te doen. Dat is al een tijd niet gebeurd. Dat heb ik zelf ook geconstateerd. Ik ben er paar keer geweest, kan ik u vertellen, de afgelopen paar weken. Ik ken het ook redelijk goed. Maar goed, daar is nog wel wat aan te doen en dat geldt voor meer kunstwerken. Daar zal ik ook de eerste in zijn die dat beaamt, genoeg te doen. Even kijken. Zijn er sancties? Nou, er is geen boete, er is geen sanctie. Het REC-advies is ook niet bindend, dus het is uiteindelijk wat ik zeg: het is oordeel raad. Als u bepaalt, we vinden, alle argumenten aangehoord hebbende, toch dat dit niet een kunstwerk is dat we willen bewaren. Dan is dat het. Dan komt wel de volgende stap en dat is dat er wel een vervreemdingsprocedure opgestart moet worden. Daar kan bezwaar op gemaakt worden. Dus op moment dat je dan gaat zeggen van: we gaan vervreemden en daarna willen wij tot vernietiging overgaan. Want dat is eigenlijk wat u dan zegt. Dan kan er door eigenlijk iedereen die enig belang heeft, kan daar bezwaar tegen aantekenen. Dat heeft gevolgen voor procedures en dat kan, iemand die bezwaar aantekent, kan heel ver gaan. Dat weten we ook. Je kunt procederen tot aan Raad van State. Dus dat is best lastig. Even kijken, hoor. Er is een vraag gesteld door Beter voor Rijswijk over het kunstwerk wat binnenin de Marimbahal aanwezig is. Dat kunstwerk daar is geen geld voor gereserveerd om dat weg te halen. Dat zit aan de muur. Dat kunnen we ervan afhalen. Dat kan dus teruggegeven worden aan de maker, als die nog in leven is of aan zijn nabestaanden, als die daar prijs op stellen. Maar voor de rest is het niet van ons, hebben wij er ook geen opdracht voor gegeven, dus doen we daar verder ook niets mee. Even kijken. De fundering is wel goed genoeg voor de muur, maar niet verder voor het pand. Er werd ook net aangegeven, er is een rapport van Goudstikker. Dat rapport heb ik even niet scherp. Dus als dat er is, krijgt u dat zeker ook meegestuurd. Ik weet in ieder geval wel dat vooralsnog, wat nu is, dat de fundering voor die muur goed genoeg is, maar voor een nieuwe ontwikkeling of voor iets anders, is de fundering vanzelfsprekend niet goed genoeg. Zeker niet als je daar nog woningen op gaat bouwen, dan wordt dat een heel ander verhaal. De ChristenUnie gaf aan: ik kan er niet zoveel mee, ik kan er geen over vellen. Klopt inderdaad. De bespreking is ook pas in maart. En dan heeft u wel alle informatie en we zullen ervoor zorgen dat dat raadsvoorstel beter leesbaar is dan de brief. Rijswijks Belang, de Erfgoednota heb ik net al aangegeven. Hebben we daar sinds 2013 niets aan gedaan? Nou ja, klaarblijkelijk en overduidelijk niet op alle punten voldoende. Bescherming tegen sloop. Er is geen bescherming tegen sloop. De vergunning is verleend. We kunnen gewoon slopen. De REC, het advies is niet bindend. Dus als u besluit in maart van we gaan het slopen, buiten dan de vervreemdingsprocedure en alles wat daarachter zit, is die vergunning onherroepelijk. Staat niet op de lijst. Nee, het staat niet op de lijst van beschermde monumenten. De hal niet, maar ook het kunstwerk niet, om de eenvoudige reden dat we het niet scherp hadden. Gemeentelijke monumenten, er staan wel meer kunstwerken in Rijswijk, die ook geen gemeentelijk monument zijn. Er zijn bepaalde criteria wil je daaraan voordoet. Dat kan ook voorgedragen worden door iemand als gemeentelijk monument. Dan moeten we dat beoordelen, maar dat staat er gewoon niet op. Andere vragen van Rijswijks Belang die in het vorige Forum nog gesteld zijn. Dat ging ook over de inwoners eromheen. Wat denkt u dat die ervan vinden? Ik heb in die drie weken niet een bewonerspeiling uitgevoerd, zoals u zult begrijpen. Ongetwijfeld zijn er mensen die het helemaal niets vinden, maar als ik mensen ga uitleggen wat de geschiedenis is en wat het betekent en wat het voorstelt en waar het vandaan komt, wellicht dan ook weer wel. Ik denk dat het een beetje gissen. U zit hier als

volksvertegenwoordiger. U kunt dus het besluit nemen om het wel of niet te doen. De 7 ton die u aangaf. Dat heb ik net ook al aangegeven, die was echt als we de muur helemaal steentje voor steentje zouden afbreken en verderop weer op de andere locatie bij het pand weer zouden opbouwen. Dat is dus geen optie in de scenario's die wij in maart gaan voorleggen. De Erfgoednota. Dat heb ik net al aangegeven. Dus dan heb ik daarmee de vragen van Rijswijks Belang ook beantwoord. D66 geeft aan dat de brief niet afdoende is. Dat hebben we net geconstateerd ook, dank daarvoor. Het CDA, oorspronkelijke voorstel dat kan dus niet. Heb ik aangegeven dat dat niet mogelijk is om daar het kunstwerk in op te nemen. Nog een scenario dus toevoegen daarvoor, dat heeft dus geen zin. Dat kan dus niet. GroenLinks heeft vragen gesteld over ... Ook aangegeven dat we nu geen keuze, geen goed oordeel kunnen vormen op basis van de informatie die er nu ligt. Dat klopt dus ook. Nogmaals 11 maart, 25 maart. Dan komt het totale plan. Dan krijgt u echt alle informatie. Buiten hetgeen wat ik nu nog niet gegeven heb. Volgens mij ben ik vrij volledig. Wat als er bezwaar wordt aangetekend? Dat heb ik net ook uitgelegd. Daar kunnen gevolgen aan zitten. Wij heeft gevraagd naar die rapportage van Goudstikker. Daar ga ik even achteraan, want die Goudstikkerrapportage heb ik niet direct scherp, maar in principe gaat het alleen over de fundering onder de muur, als die voldoende is om de muur op huidige locatie te behouden, een van de scenario's die u in maart voorgelegd krijgt, dan stemt mij dat alleen maar tevreden. Dat geeft in ieder geval aan dat we daar niet nog allerlei andere zware dingen hoeven uit te voeren om die muur te ondersteunen. Wel om te zorgen dat die niet omvalt natuurlijk. En dat is ook meteen, het omvallen moet ik het wel even over hebben. Die 265.000 euro die wij in het raadsvoorstel ook gaan opnemen, dat is ook vooral om die muur te stutten tot het moment dat we de bouw laten plaatsvinden. Want die muur blijft dan op die locatie staan. Je kan een muur van een steen of twee steens-muur vermoed ik zomaar dat het is, kun je niet zonder ondersteuning laten staan, dan valt hij om. Zeker niet een muur van acht meter hoog, dus daar moet een tijdelijke ondersteuning komen. Totdat we uiteindelijk de muur kunnen bevestigen, nagelvast aan de nieuwe ontwikkeling die daarachter komt. De Erfgoednota. Sinds 1980 de inventaris. Dat klopt. We hebben in 1980 een inventarisatie gedaan. Waarom hebben we daar niet eerder naar? Nogmaals, we wisten wel dat er een kunstwerk in zat, maar hadden niet het idee dat dat een kunstwerk was wat zoveel waarde had. Daar zijn wij nu op geweest, zoals u begrijpt. Ik kan alleen maar ondersteunen wat de PvdA heeft gezegd: dat in de RIB de kosten niet duidelijk waren. Dat zal in het raadsvoorstel allemaal wel duidelijk zijn. Ik denk dat ik daarmee de meeste vragen beantwoord heb. Ik wil echt benadrukken dat uiteindelijk wij met een goed voorstel, een degelijk voorstel met een aantal scenario's naar u toekomen. Zoals de opdracht is geweest in januari en die wij hebben uitgebreid in december. Waarin u een duidelijke afgewogen keuze kan maken over het kunstwerk. Het kunstwerk heeft waarde. Dat heeft de bond Heemschut bepaald. De RCE heeft het op een lijst staan. We willen ook dat u daar alle informatie over heeft. Dat u een goed afgewogen oordeel daarover kan vormen. Vervolgens kijken we dan wel hoe we daar verder mee omgaan en wat dat voor gevolgen heeft voor de toekomst. D66 heeft nog vragen ingediend, waarvan er twee al beantwoord zijn en de derde vraag dat gaat over het rondje. Ik denk een goede suggestie. Kunnen we meenemen in de uitwerking. Je kunt ook zeggen als je pand wat meer naar het water toeschuift in plaats van het oorspronkelijke plot, dus je komt dicht bij het water, maak het rondje wat groter als je het groen om het pand heen trekt. Allemaal dingen die in verdere uitwerking nog naar voren moeten komen. Dank voor uw suggestie in ieder geval. Voorzitter, ik denk dat ik de meeste vragen beantwoord heb. Mocht er nog iets zijn, dan hoor ik het graag.

De voorzitter: Dank u wel. Dan begin ik voor de tweede bij de VVD, de heer Loof.

De heer Loof: Dank, voorzitter en ook dank aan de wethouder voor de uitgebreide beantwoording, maar ook de nuancering en het geven van context bij dit verhaal. Ik besef mij dat wij in maart hier ook over gaan spreken, maar toch denk ik dat het goed is dat we nu ook over deze brief hebben

gesproken, om verschillende redenen. Om zelf een goed oordeel te kunnen vellen als fractie. Ik denk dat dat zeker na de beantwoording van de wethouder misschien nog wel wat anders kan gaan uitvallen dan we misschien in eerste instantie dachten. Zoals ik ook in de eerste termijn heb aangegeven: wij willen niet kunst omwille van het vernietigen. Als we het kunnen behouden, dan willen we daar echt wel ons best voor doen. In ieder geval een kans geven. In de eerste termijn was ik daar misschien dus iets te stellig in, wil ik mij dus aansluiten bij wat in de eerste termijn is gezegd door verschillende fracties. Wij wachten het voorstel af, voordat we de definitieve keuze gaan maken. Dat komt mede door de beantwoording van de wethouder. Door extra context die er is gegeven hierover. Toch wil ik de wethouder wel vragen, omdat het wel van belang gaat zijn, om ook al is het maar een korte tijd, hartstikke zijn best te doen. Ik weet dat procedures duren lang en weet ik veel wat. Zijn best te doen om misschien ook in samenwerking met bond Heemschut te kijken of er fondsen kunnen worden geworven, subsidies kunnen worden aangevraagd. Er gebeurt al veel. De wethouder zegt net ook: dat doen we. Zie dit als een ondersteuning vanuit onze fractie, om daar ook wat haast en wat druk achter te zetten. Zodat we zo'n compleet mogelijk beeld hebben bij het voorstel, wanneer dat in maart wordt voorgelegd aan ons. Wij waren zoals ik heb gezegd niet voor, ik ga het toch weer zeggen, megalomane project van de nieuwe sporthal. Dat was nu eenmaal een meerderheidsbesluit. Daar hebben we ons ook naar te schikken. En als dan op zijn minst dit kunstwerk daar het liefst kostenneutraal dan bij behouden kan worden, dan kunnen we daar eventueel wel natuurlijk in meegaan, want je hoeft niet altijd maar negatief te zijn als je ergens je zin niet hebt gekregen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank. Dan vervolgens Beter voor Rijswijk, de heer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter en bedankt wethouder voor de uitgebreide beantwoording. Al mijn vragen zijn inderdaad beantwoord. Ik had wel nog een vraag. Alles bij elkaar heeft me dat wel een nieuwe vraag opgeleverd. Want in de Gemeentewet is B&W verplicht tot actieve informatieplicht. Ik hoorde u zeggen: wij hebben bepaald voor behoud van dit kunstwerk. Had het dan niet in plaats van een RIB een raadsvoorstel moeten zijn. Wij als gemeenteraad, dat hoorde ik mijnheer Loof net ook zeggen, een meerderheid had dit al beslist. Dus had het niet een RIB, maar een raadsvoorstel naar de raad moeten zijn? Dat er dus een kunstwerk was wat toch heel veel waarde had, want ik hoorde net zeggen over een publieke tribune. Want het is meer als 50.000 euro en daar moet de raad wat van vinden. Nu doet het college in een keer een voorstel erbij van laat ik van het meest goede uitgaan, van 265.000 euro. Had het niet andersom moeten zijn, niet een RIB, maar een raadsvoorstel? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Excuus. ChristenUnie. De heer Van der Baan, ga uw gang.

De heer Van der Baan: Dank u wel, voorzitter. Dank wethouder voor de beantwoording van de vragen. Omdat we het kunststuk niet eerder op de bril hebben gehad en ik ook hoorde dat misschien wel de kans vergroot is op nieuwe bezwaren en dergelijke, waren we benieuwd nog naar wat dan de waarde is van de eerdere besluiten die we genomen hebben en de scenario's die er dan nu overeen staan. Daarnaast vroeg ik mezelf ook af of dit kunststuk wel op zichzelf staat of het niet ook in de in de context van de omgeving beoordeeld zou moeten worden? Ook dat zou dan weer nieuwe risico's op doorlooptijd en bezwaren en kosten kunnen geven op de eerdere scenario's. Wat doet het met de besluitvorming en is het dan voldoende onderzocht? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Rijswijks Belang, de heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Laat ik vooropstellen dat ik merk hoe ongemakkelijk de wethouder het heeft gehad om hieraan te beginnen en de vragen te beantwoorden. Maar er is dan wel een hele onduidelijke brief verstuurd, waardoor er heel veel vragen zijn opgekomen. Hadden we

niet moeten doen. Dus dat siert hem daarmee. Ook dat die antwoord heeft gegeven dat de muur ook niet op een lijst staat als beschermd gemeentelijke monument. Dat ook de Rijksdienst heeft aangegeven, dat heeft de wethouder ook bevestigd, dat de vergunning voor het slopen niet zomaar kan worden ingetrokken en dat het kunstwerk geen bescherming tegen sloop geniet. Dus dat heeft geen beschermde status. Dus dank voor deze beantwoording en deze bevestiging. We hebben een vraag gemist over het Forum van 14 januari. Het Forum Stad is al een tijdje afgelopen en Samenleving nog doorging tot het vragenuur. Waar een aantal leden van Forum Stad aanschoven en u schitterde van afwezigheid. Waarom was u er niet? Die hadden we als vraag een gesteld. Voorzitter, waar ik wel echt een punt van wil maken. Dat heb ik ook al aangegeven. Is dat de wethouder net in zijn beantwoording aangaf dat hij of hun waren benaderd door de kunst en cultuur monumentale kunst van erfgoedvereniging bond Heemschut en dat ze daarop hebben geparticipeerd. Ze wachten nog op een rapport en uiteindelijk waren zij benaderd. Dat wil ik toch wel tegenspreken. Want u of de gemeente op 24 april heeft ... Ik ga de naam niet noemen van de ambtenaar. De beleidsmedewerker kunst en cultuur van de gemeente Rijswijk heeft contact opgenomen met de werkgroep monumentale kunst van de landelijke Erfgoedvereniging bond Heemschut. Dus u heeft contact gezocht van we hebben hier muur. Wat kunnen we doen om die te behouden? Terwijl de raad niet eens van de muur afwist en pas acht maanden nadat u al achter de schermen bezig bent geweest om de muur te behouden, heeft u de raad geïnformeerd en dat vinden wij dus onvolledig informeren van de gemeenteraad. Want u had tegelijkertijd in april dat u met die kunstclubs in contact was getreden om een muur te behouden, waarvan de gemeenteraad niets afwist, had u ons moeten informeren. Dat neem ik u wel zeer kwalijk. Daar gaan we nog over beraden of we daar nog een sanctie tegenover gaan leggen en hoe zwaar die sanctie zou zijn. Voor de rest, we kunnen altijd weer gaan bagatelliseren. Dat verdient geen schoonheidsprijs.

De voorzitter: De heer Loof heeft een interruptie op de heer Weterings.

De heer Loof: Voorzitter, een korte vraag aan de heer Weterings. Ik was ook niet heel blij met hoe de brief was opgesteld, ik ben blij dat de wethouder heeft toegegeven dat die beter kon worden opgeschreven, maar hij heeft wel duidelijk aangegeven waarom we hem in december hebben gekregen. Vindt de heer Weterings dat elke keer als een ambtenaar zijn of haar werk doet en dus contact zoekt met een organisatie om zijn of haar werk beter te doen, we daarover geïnformeerd moeten worden? Elke keer dat dat gebeurt, want dat is wat hier ook is gebeurd. De heer Weterings zegt: daar hadden we over geïnformeerd moeten worden. Zou dat elke keer, bij elke actie van een ambtenaar ook moet gebeuren?

De voorzitter: De heer Weterings.

De heer Weterings: Nee.

De voorzitter: De heer Weterings vervolgt zijn betoog.

De heer Weterings: Wel een belangrijk punt als het gaat om 7 ton aan een kunstwerk verscholen in de Marimbahal. Als dan de desbetreffende ambtenaar op de hoogte is van een groot kunstwerk, had hij ons erover moeten informeren, want wij wisten het niet. Het gaat om grote bedragen. Niet zomaar een dingetje.

De voorzitter: Mijnheer Van 't Eind op de heer Weterings.

De heer Van 't Eind: Daar heb ik nog een vervolgvraag aan de heer Weterings over. Is de heer Weterings het met mij eens, dat als op moment dat de raad ergens over geïnformeerd wordt, dat het dan ook goed uitgezocht moet zijn en dat we dan ook moeten weten waar precies aan toe zijn? Dat

het ook logisch is dat er tijd genomen wordt om dat goed uit te zoeken. Daar is een poging toe gedaan met die brief. Daar hebben we het al vaak genoeg over gehad, die had beter gekund, maar dat was wat er gebeurd is. Is mijnheer Weterings het met ons eens dat eerst iets goed uitgezocht moet worden en dan de raad pas geïnformeerd moet worden, in plaats van dat we half geïnformeerd moet worden en dan dit soort rare discussies met elkaar voeren in het Forum?

De voorzitter: De heer Weterings.

De heer Weterings: Het antwoord is nee, dat ben ik niet met u eens. Want er is op de beruchte 24 april al juist contact opgenomen met voorstellen om hem te behouden. Dus die voorstellen waren intern al voorbereid door het ambtelijk orgaan. Daar heb ik grote moeite mee, pas na acht maanden na dat gesprek is de raad geïnformeerd met een Barge brief. Waar overigens wel een soort van verontschuldiging was aangeboden. Dus ik ben het niet met u eens, dat het half werk is geweest.

De voorzitter: De heer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, de heer Weterings geeft zelf ook aan dat het ook over de kosten gaat en dat was nog helemaal niet helder. Dat moest nog uitgewerkt worden. Sterker nog, dat was in december nog niet helemaal helder en had dus eigenlijk beter niet in die brief kunnen staan. Nu is dat duidelijk. Dus je wil eerst goed uitgezocht hebben wat precies de effecten zijn en daar zitten ook de kosten aan vast. Ik denk dat de heer Weterings het wel met mij eens is dat als je als raad ergens een besluit over wil nemen, dat je dan ook precies wil weten hoe het zit, tot aan de kosten. Dat was toen nog helemaal niet helder.

De voorzitter: De heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, met een RIB gebeurt dat bijna nooit. Nogmaals mijnheer Van 't Eind, ik begrijp wat u zegt. Alleen als er acht maanden van tevoren met andere instanties wordt al gesproken over mogelijkheden. Er wordt ook al de suggesties en bedragen benoemd om dat te gaan bespreken. Als een mededeling in de raad van een wethouder of van een college, luister eens, we zijn tegen iets aangelopen. We hebben inmiddels op 24 april contact gezocht met deze organisatie. Deze informatie hebben wij, deze kosten bewijs voor behoud. Dat heeft acht maanden geduurd en acht maanden vind ik dus niet volledig informeren van de gemeenteraad. Daar blijf ik bij.

De voorzitter: De heer Weterings, had u nog verdere vragen aan de wethouder voor uw tweede termijn?

De heer Weterings: Voorzitter, zeker. De wethouder gaf ook aan, er waren een aantal zaken waarom dus de muur ook niet was opgenomen in de lijst van gemeentelijke monumenten. De wethouder gaf aan: omdat wij het niet wisten. We wisten niet dat er een kunstwerk zat. Wat voor waarde heeft dan voor u gehad de afgelopen jaren, waarom u nu dus een lans wilt breken om dat kunstwerk te behouden? Mijn laatste vraag. U heeft de afgelopen week ook daar het kunstwerk weer bezocht, ook met de dochter van de heer van Amstel. Zij zag het kunstwerk ook voor het eerst. Best wel bijzonder, want als je het echt heel erg vindt, haar vader was al 15 jaar overleden, mag in vrede rusten, als zij het heel belangrijk had gevonden, was ze al veel eerder komen kijken en niet na 15 jaar. De vraag is: toen u daar was met haar en u zag de omgeving, de vuile bankjes, de vuile vloeren, de kapotte prullenbakken, de dode vissen, de dode ratten, had u op dat moment een gevoel van ik schaam me er niet voor of had u een beetje schaamte of had u plaatsvervangende schaamte of schaamde u uw ogen uit uw hoofd toen u daar was? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we door naar D66 voor de tweede termijn, geen vervolgvragen. Het CDA, mevrouw Van Schie, ga uw gang.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter en dank u wel wethouder. U heeft inderdaad een tipje van de sluier opgelicht. Ik heb aan u nog twee vragen. Is het uitgebreide scenario, het scenario van de motie, nu het uitgangspunt of komen er ook scenario's die lijken op het scenario van de raad? Mijn tweede vraag aan u is: waar komt het geld van de 1%-regeling vandaan als die wordt toegepast?

De voorzitter: De heer Weterings, een interruptie op mevrouw Van Schie.

De heer Weterings: Ik heb een interruptie voor u. Volgens mij, dan corrigeer me als het niet zo is, is de percentageregeling een verplichting voor overheidsgebouwen. Volgens mij is sport geen overheidsgebouw, maar dat is dan een vraag aan u.

De voorzitter: Mevrouw Van Schie, wilt u daarop ingaan?

Mevrouw Van Schie: Ik heb geen flauw idee, ik vraag het aan de wethouder.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik door naar GroenLinks, mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, dank wethouder voor de heldere uiteenzetting en ook voor het heldere tijdsplan. Er is een aantal dingen gezegd die helpen in ook aanloop naar de besluitvorming die we in maart doen. Ik sluit me daarin ook aan bij de woorden van de VVD en ik ben heel erg benieuwd naar het voorstel. Wij zullen in ieder geval ook gaan voor het op een zorgvuldige manier omgaan met kunst, met dit stukje cultureel erfgoed. Dat gaan we zo meenemen in de bespreking van het voorstel van de Marimbahal. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar Wij. Rijswijk, de heer Kaffa.

De heer Kaffa: Ik had niet gedacht dat ik het nog een keer zou zeggen, maar ik sluit me volledig aan bij de woorden van mijnheer Loof. Wij wachten rustig het raadsvoorstel in maart af.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bosman, geen verdere vragen. Dan geef ik het woord aan wethouder Wit voor de tweede termijn.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Dank in ieder geval voor de ondersteuning ook van een aantal fracties voor in ieder geval de waarde die er mogelijk gehecht gaat worden aan het voorstel wat er straks gaat komen. We zullen echt ons best doen om dat zo helder en zuiver mogelijk aan u voor te leggen, met alle informatie die u ook net genoemd heeft. Even ter verheldering. De bond Heemschut 20 mei een rapport gekregen, in april is dat inderdaad ... Het is door ons aangevraagd. Ik heb ook niet gezegd dat de bond Heemschut naar ons toe is gekomen. Wij hebben informatie ingewonnen bij de bond Heemschut en gevraagd: kunt u een waardebeoordeling, kunt u aangeven of het behouden waardig is? Wij hebben niet gezegd: wij willen een rapport waarmee we het erfstuk of het kunstwerk kunnen behouden. Dat is absoluut niet het uitgangspunt geweest. Het uitgangspunt is geweest, wij willen informatie over dit kunstwerk en is het daarmee behouden waardig. Kent u daar een waarde aan toe? Vervolgens leiden we dat door naar de raad om er een oordeel over te vormen. Dus dat is niet het geval. We wisten natuurlijk al wel dat er een kunstwerk zat, maar uiteindelijk is als je een brief krijgt of een aanschrijving krijgt of je weet dat de RCE het op een lijst zet, dan betekent dat dus dat zo'n kunstwerk meer waarde heeft dan je van tevoren dacht. Dan moet je verder gaan. Je kunt niet zeggen van nou RCE, leuk en aardig, maar wij doen hier verder niets mee. Als de RCE dat op die manier aangeeft en wij vinden erfgoed in Rijswijk en nog steeds sta ik daar 100 procent achter, van belang. Dan moet je daar wat mee gaan doen. En daarom die vraag richting bond Heemschut, om te kijken of daar inderdaad ook waarde is, waardebeoordeling of het behouden waardig is, niet meer en niet minder dan dat. Beter voor Rijswijk vraagt naar de actieve informatieplicht. We hebben u actief

geïnformeerd en we hebben u niet eerder geïnformeerd en dat kan ik ook aangeven. Dat is ook net ondersteund door een aantal andere fracties. Wat ik net ook heb gezegd in mijn eerste termijn, op het moment dat ik halve informatie of informatie die in een rapport staat naar u toestuur, zonder daarbij context te geven, dan krijg ik onmiddellijk de vraag terug. Wethouder, u stuurt ons een rapport waarin waarde staat. Dat heb ik nooit gezegd. Dat is ook nooit de vraag geweest in het onderzoek.

De voorzitter: De heer Weterings, een interruptie.

De heer Weterings: Voorzitter, meent de wethouder dat echt, het onthouden van de raad van informatie over een peperduur kunstwerk wat tonnen gaat kosten, om dat de raad te onthouden, heeft u ons bewust niet geïnformeerd daarover? Meent u dat serieus?

De voorzitter: De Wethouder.

De heer Wit: Wij hebben op het moment dat het rapport binnen was, dat wij het rapport hadden, niet de ernst of in ieder geval niet ingezien waarom het op dat moment belangrijk zou zijn om die informatie te delen. Puur om het feit, omdat de kosten absoluut nog niet bekend waren. Die hebben we pas, zoals net ook werd aangegeven, in december deels in die brief en zeker niet handig aan u medegedeeld. Er was nog niet ... Je moet zo'n rapport als je dat binnenkrijgt, in de context plaatsen. We hebben een ontwikkeling, wat doet dat met die ontwikkeling? Past dat op de huidige ontwikkeling? Moet de ontwikkeling misschien verplaatst worden? Dat is eigenlijk het traject waar je dan ingaat om te kijken, is dat iets waar wij de raad verder moeten informeren? Toen hebben wij gezegd: ja, dat moeten wij. Dus in oktober hebben wij gezegd: we moeten een RIB gaan samenstellen. Oktober, november. Waarin we deze informatie aan de raad gaan doen toekomen. Die heeft u 17 december gehad en daarin hebben wij duidelijk aangegeven, we gaan een scenario toevoegen, met ook de reden waarom. Vervolgens is het aan u, om op basis van informatie nogmaals die u in maart krijgt, om dat oordeel te vellen en daar op een gedegen wijze ook een mening over te vormen. Even kijken, hoor. Het verandert ook niets aan de besluitvorming. Als wij eerder het rapport hadden opgestuurd, had het op geen enkele wijze de besluitvorming veranderd. De besluitvorming is nog steeds gewoon, als alle scenario's uitgewerkt zijn conform wat ik net gezegd heb. Beter voor Rijswijk vroeg ook: had u dan niet een raadsvoorstel moeten indienen? Nee, dat hoeft niet. We voldeden nog steeds aan het voorstel wat is aangenomen in de raad in januari 2024, om die twee scenario's uit te werken. We hebben er alleen een voorstel, een scenario aan toegevoegd en daar hebben we u over geïnformeerd. U heeft nog steeds de mogelijkheid om te kiezen dus de scenario's die oorspronkelijk aan u in januari zijn voorgelegd. We hebben er alleen aan toegevoegd met informatie die wij in het hele traject van het afgelopen jaar hebben ontvangen. Dus nee, het had geen raadsvoorstel hoeven zijn.

De voorzitter: Mijnheer Nunnikhoven, ter interruptie.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Dus als ik het goed begrijp dan kunnen we in het Forum, krijgen we dus drie scenario's en wij mogen in het Forum dan bepalen welk scenario het gaat worden of gaat het college een scenario bepalen? Want dat kan dus dan nooit diegene met kunst zijn, want die is nooit in de raadsvergadering geweest. Die is dan altijd optie drie zoals die was of optie drie met de motie. Want dit van het kunstwerk an sich, of je nou voor of tegen bent, is nog nooit in de gemeenteraad geweest en hebben wij nooit een besluit op genomen om daar later een besluit op te nemen.

De voorzitter: De heer Wit.

De heer Wit: Het voorstel komt naar u toe. Het kan best zijn dat het voorstel zoals het er nu ligt, we hebben het ook net gisteren besproken. Ik kan er heel geheimzinnig over doen. Het voorstel is het scenario raad met motie en behoud van het kunstwerk. Dat is met alle informatie die wij momenteel hebben. Dus nee, we hadden ... Maar nog steeds blijf ik bij het feit dat wij dat niet in een raadsvoorstel hadden hoeven voorleggen, want u heeft nog steeds exact dezelfde keuze. U kunt nog steeds zeggen: wij willen motie raad of wij willen we willen scenario raad of scenario raad met motie. Dat er een bijstaat, u kunt dat volstrekt negeren, als u dat wenst. De ChristenUnie.

De voorzitter: De heer Weterings, ter interruptie.

De heer Weterings: Ik had één vraag. U geeft aan, het voorstel wat eraan komt, is met behoud van kunst. Is dat het volledige college dat erachter staat of meerdere partijen of hoe is dat ontstaan? Als ik vragen mag.

De voorzitter: De heer Wit.

De heer Wit: Raadsvoorstellen komen vanuit het college en daar laat ik het bij.

De heer Weterings: Dus iedereen staat erachter, elke partij?

De voorzitter: De heer Weterings, graag via mij. Ik wil u wijzen op het feit dat er al aardig wat interrupties zijn geweest en de wethouder al had geantwoord, maar ik geef de wethouder nog de kans om hierop in te gaan, ik kom dan bij mijnheer Nunnikhoven.

De heer Wit: Laat duidelijk zijn, het college heeft nog geen besluit genomen. Dat wordt pas komende dinsdag genomen in B&W. Dus ik kan daar helemaal geen antwoord op geven.

De voorzitter: De heer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Ik wil kenbaar maken dat onze wethouder, wij leveren de wethouder, maar zij zit niet namens Beter voor Rijswijk. Wij zijn de fractie. Wij zijn de vijf raadsleden die uiteindelijk bepalen wat mevrouw Bentvelzen moet uitvoeren. Dus wat mevrouw Bentvelzen ook wil.

De voorzitter: Jongens, voordat we een staatsrechtelijk college gaan doen, wil ik heel graag terug naar het voorstel. Dus als u discussie heeft over wat de wethouder niet kan, wel kan, die discussie wil ik echt gaan stoppen. Die zullen we echt op een ander moment moeten doen. Die is niet voor hier. Die gaat buiten dit voorstel. Daar wil ik het ook op houden. De wethouder heeft geantwoord over hoe het gaat, hoe besluitvorming in het college gaat. Andere discussies daarover zijn voor een ander moment. Dan wil ik graag doorgaan of de termijn daarmee klaar was? Ja, van u inderdaad, mijnheer Nunnikhoven. De heer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, heel even richting de wethouder, omdat ik vergeten was of die daar in de eerste termijn antwoord op heeft gegeven. Klopt het dat de wethouder had gezegd dat deze muur niet kon worden geïntegreerd in het voorkeursscenario zonder motie? Dus in enkel het raadsvoorstel zonder de motie was het niet mogelijk om deze muur te integreren in wat er toen werd voorgesteld. Klopt dat of heb ik dat toen verkeerd begrepen?

De voorzitter: Dat was de interruptie van de heer Loof. Ter verduidelijking, de heer Wit.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Dat heeft u correct begrepen.

De voorzitter: De heer Wit, herhaling.

De heer Wit: Voorzitter, dan is het toch wel ironisch dat we het over deze muur hebben en eventueel integreren in dit voorstel, door de motie die is aangenomen door onder andere, die is opgesteld door BvR en die waar ook is voorgestemd door Rijswijks Belang. En ik heb destijds u gewaarschuwd dat met dit soort moties dit soort gevolgen eraan kunnen zitten. Zonder die motie had die muur nooit geïntegreerd kunnen worden en was eigenlijk denk ik niets anders gebeurd dan sloop. We hebben het hier nu over, doordat u die motie heeft aangenomen en ik moest toch deze kans even aangrijpen om te zeggen: I told you so.

De voorzitter: Dan lokt u daarmee wel de reactie uit en kijk ik naar mijn klok, dus ga ik de reacties kort en krachtig houden. Beginnend bij de heer Weterings, Nunnikhoven en dan de heer Kaffa met een korte reactie op de interruptie van de heer Loof.

De heer Weterings: Voorzitter, wat de heer Loof zegt, klopt helemaal. Als wij volledig waren geïnformeerd dat er een kunstwerk zat, had je een heel ander verhaal gehad. Er is informatie achtergehouden. Anders hadden we het kunstwerk allang kunnen bespreken tijdens de motie. Hij zat er niet bij. Er is informatie achtergehouden. Daardoor komt het.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil het even alleen op deze reacties houden, want u opent een compleet nieuw debat over de motie en dat stond niet op de agenda. Mijnheer Nunnikhoven, u wilde nog kort reageren op de heer Loof.

De heer Nunnikhoven: Het is laat, voorzitter. Dat maakt niet uit. Ik heb een interruptie naar mijnheer Loof. Eigenlijk wil ze nog een stap teruggaan, want we hebben in januari besloten, maar eigenlijk moeten we alweer een jaar terug. Waarbij er een amendement van u al voor sloop werd gedaan. Dus eigenlijk is had er in januari dit kunstwerk al naar voren kunnen komen. Want er was al een amendement door u en uw vorige fractievoorzitter, die nog riep na een discussie die ik niet ga herhalen, want dat is elk jaar weer dezelfde discussie, maar en gesloopt gaat die worden. Dat waren zijn woorden om kwart voor een 's nachts, na een termijn van een kwartiertje. Dus het had in januari al bekend kunnen worden dat die gesloopt werd.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kaffa, tot slot.

De heer Kaffa: Ik wil mijn woorden graag terugnemen, dat ik het de hele avond eens ben met mijnheer Loof. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik terug naar de heer Wit, om zijn tweede termijn af te maken.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Nogmaals, naar mijn mening, er is geen informatie achtergehouden. Alle informatie is gedeeld op het moment dat het belangrijk was voor de besluitvorming en het heeft ook geen invloed gehad op de besluitvorming die straks voorligt. Buiten dat u op dat moment op een juiste en correcte wijze ook al informatie heeft. Er is geen enkel besluit genomen waar informatie niet voor verstrekt is. U heeft in januari inderdaad een voorstel voor scenario's behandeld en toen was nog niet de informatie over het kunstwerk op dezelfde wijze dat we het nu hebben beschikbaar. Dus dat had ik ook niet kunnen doen toekomen.

De voorzitter: Mevrouw Van Schie, met een korte interruptie.

Mevrouw Van Schie: Ik schaam me wel een beetje dat ik nu toch ook nog weer praat, maar ik wilde toch aan de wethouder vragen of het mogelijk is om bij die scenario's toch nog een scenario te ontwikkelen wat dichter bij het oorspronkelijke scenario raad ligt.

De voorzitter: Mevrouw Van Schie, de wethouder heeft u gehoord en gaat reageren.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Daar kan ik kort in zijn. Nee, die ruimte hebben we niet. De tijd hebben we niet en zoals ik heb aangegeven, technisch gezien past niet in het programma van dat voorstel, dat scenario dat er lag. ChristenUnie heeft, wat is de waarde van eerdere besluiten? Ik denk dat ik daar net ver genoeg op ben ingegaan. Dat dat wel zeker een besluit is wat op de juiste wijze op dat moment genomen is. Alhoewel, de raad heeft het besluit genomen of dat het juist is, daar ga ik niet over. De context van de omgeving, uiteindelijk is het natuurlijk altijd, een kunstwerk heeft context in de omgeving. In dit geval de plaats die eromheen ligt, het terras wat ernaast ligt en het hekwerk, het is allemaal onderdeel van het pand ooit geweest. Dus is het onderdeel van de omgeving? Ja, het heeft context in de omgeving. Hoe gaan we daarmee om? Dat zal allemaal bekeken moeten worden in het ontwerp dat straks uitgevoerd wordt. Hoe we dat precies gaan aanpakken, weten we nog niet, maar er zitten gevolgen aan. Maar goed, de hele ontwikkeling en ontwerp van de openbare ruimte, ook wat in het voorstel gedaan is, om te kijken of daar wellicht op een andere manier rond die plas gelopen kan worden, waar ook vragen over gesteld zijn. Dat heeft nog gevolgen voor het ontwerp. Even kijken, hoor. Rijswijks Belang heeft nog gevraagd over het Forum van 14 januari. Waarom ik daar niet aanwezig was. Ik zat in een ander forum en ik had de vraag digitaal laten beantwoorden. Ik had op dat moment niet het idee dat dat, we spreken als college uit één mond, dat op dat moment er vragen zouden komen die mijn collega niet zou kunnen beantwoorden. Als ik haar daarmee heb laten zitten, dan mijn excuses naar mijn collega daarvoor. Het CDA heb ik ook beantwoord. Nog één vraag over de openbare ruimte van Rijswijks Belang. Ik heb geen dode ratten gezien. Ik heb geen dode vis gezien, maar ik heb wel een zeer verwaarloosde openbare ruimte op de plek gezien. Het is niet fantastisch. Is ook een plek die we op die manier nu zeker niet meer op die manier zouden ontwerpen. Je hebt geen zicht vanaf de straat. Het is een onveilige, niet fantastische situatie. Dus daar moet zeker wat aan gebeuren, maar laten we nou juist over twee maanden een voorstel gaan bespreken om daar wat aan te doen. Kunt u misschien dat in uw beweegredenen, in uw verhaal meenemen. Dan is er nog vraag gekomen en die moet ik wel even beantwoorden. Over de 1%-regeling, is die van toepassing op dit pand? Ja, want het is een sporthal. Een sporthal is een pand dat door de overheid wordt gebouwd. Dus dat is wel degelijk van toepassing en dat is onderdeel van de begroting. Dus dan weet u dat. Ik denk dat ik alle vragen beantwoord heb. Ik blijf erbij, ik denk dat dit inpasbaar is in de situatie voor de toekomst, dat het meerwaarde heeft voor de wijk. Dat zullen we ook in het voorstel duidelijk uitleggen. Kijken of ik nog verder ... Nee, daar laat ik het bij, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluit ik de informatieronde over de Raadsinformatiebrief en de eerste en tweede termijn daarover. Het is geen besluit dus, maar u heeft gehoord dat er nog een besluit te nemen is. Dat komt als het klaar is, naar het Forum en naar de raad.

15. Vragenuur

De voorzitter: Dan wil ik graag door naar het agendapunt 15, het vragenuur. Waarin er op twee thema's, het Uitvoeringsplan Regiovisie Jeugdzorg en de managementletter van de accountant van ingekomen brieven, vragen zijn ingediend. Die zijn beantwoord. Ik begrijp dat voor het CDA de beantwoording voor het Uitvoeringsplan Regiovisie voldoende was, maar dat D66 nog een vervolgvraag had, met natuurlijk het verzoek kort en krachtig die vervolgvraag te stellen.

De heer Verbrugh: Dank u wel, voorzitter. Een korte de vraag. Duidelijk is dat er hard gewerkt wordt, maar ook dat we nog niet zover zijn dat er sprake is van een significante ombuiging richting de taakstelling van de hervormingsagenda, 1 miljard landelijk. Sterker nog, volgens het recente advies van de deskundigencommissie hervormingsagenda jeugd worden die doelen op deze manier helemaal niet gehaald. Dat zit er kennelijk niet in. Duidelijk is ook dat links of rechtsom de

jeugdhulpplicht moet worden afgebakend. Wat zien we dan? Op het ogenblik is dat de gemeenten daarvoor kijken naar het Rijk en dat het Rijk ook de gemeenten erop heeft gewezen via een handreiking afbakening jeugdhulpplicht, die gepubliceerd is eind vorig jaar, dat ook de gemeenten eigenlijk meer ruimte hebben voor de jeugdplicht afbakening dan dat zij nu gebruiken. En dan vind ik het toch een beetje bijzonder dat in het antwoord wat ze daarover schrijven, het college zegt dat ze die mogelijkheid tot afbakening door de gemeente wel zien, maar daartoe weinig ruimte voelen. Ik weet niet precies wat daarmee bedoeld wordt. Kunt u daar wat meer over zeggen? Gaat de gemeente nu wel of niet gebruikmaken van de ruimte die er kennelijk wel is?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik denk dat ook de fractie van D66 mij wel kent als iemand die, als er iets efficiënter kan of iets minder kan in administratie of iets dergelijks, dat ik daar groot voorstander van ben. Wat we hiermee bedoelen, is dat het natuurlijk heel fijn is dat er wordt aangegeven dat we van alles zouden kunnen, maar het Rijk is echt wel met ons mee aan zet, om te helpen in die reikwijdte te beperken. Want als je ook maar één stap te ver naar links of naar rechts zet in de jeugdzorg momenteel, dan heb je een rechtszaak aan je broek en daarin wordt ook de centrale Raad van Beroep genoemd, omdat er wel gemeenten zijn die zowel voor de jeugdzorg als voor de Wmo een aantal zaken proberen te doen en dan vervolgens worden teruggefloten via de andere kant, omdat er een rechtszaak wordt aangespannen en dan toch wordt aangegeven: ik heb recht op. Dus dat is een behoorlijke zoektocht, maar we zijn natuurlijk bezig met een nieuw aanbestedingsproces, een nieuwe inkoopstrategie voor 2027 als het gaat om de jeugdhulp. Daar wordt het zeker in meegenomen.

De voorzitter: Dank u wel, met het verzoek uw microfoon even uit te doen, mijnheer Verbrugh. Dank u wel. Dan wilde ik doorgaan naar de vragen die zijn gesteld over de managementletter accountant. Ik begreep dat er een vervolgvraag was van de heer Veerman. Klopt dat?

De heer Veerman: Klopt. Ik heb nog een aanvullende vraag op de vragen die al beantwoord zijn. Dank voor die beantwoording. Duidelijk is dat het niet geldt voor overheden, wat er gesteld wordt. Er is een brede coalitie van gemeenten, waaronder de gemeente Haarlem en Weert, die uit eigen beweging dit gaat toepassen. Heb ik het over die managementletter. Dat stond ook in stuk in het VNG Magazine, wil ik daarbij aanhalen, omdat het net zo goed relevant is om te overreden. Bent u van het stuk op de hoogte en bent u bereid informatie op te halen bij deze gemeenten, om te kijken hoe we daarbij zouden kunnen aansluiten? Dank u wel.

De voorzitter: U heeft geen technische ondersteuning om uw naam aan te geven. U staat bij mij zo mooi. Dat mag van mij best.

Mevrouw Bentvelzen: Dan mag hij even met mijn microfoon praten. Zoveel moeite is dat niet.

De voorzitter: Nee, we zeggen er even bij dat het ... Voor de notulen.

De heer Van Damme: Excuus, ik zat in een ander Forum en ik hoorde net bij het binnenvallen dat het ...

De voorzitter: Voor de notulen zal ik even zeggen dat momenteel de heer Van Damme aan het woord is en de heer Van Damme als wethouder antwoord gaat geven op deze vraag, ongeacht zijn ondertiteling bij de rest. Dan kunt u nu starten.

De heer Van Damme: Dank u wel, voorzitter. Excuus, voor de verwarring. We zijn natuurlijk bekend met het rapport en we hebben ook allemaal stevige ambities om te doen, maar voorlopig houden we ons aan wat de BWV ons voorschrijft. En als er ruimte is en tijd is om die stappen te gaan maken. En ik sluit niet uit dat we dat in de toekomst kunnen gaan doen. Voor nu zie ik daar nog even geen

ruimte voor, omdat wij echt ons handen vol hebben aan de implementatie van het nieuwe financiële systeem, met de jaarrekening. We gaan nog proefdraaien, hebben we in de auditcommissie ook allemaal besproken. Dus op korte termijn zie ik daar weinig kansen in, maar dat zijn zeker natuurlijk wel zaken waar je op een gegeven moment wel over wil rapporteren. Dus dat gaan we zeker in de overweging meenemen. Voorzitter, at als antwoord.

De voorzitter: Kan ik dan zeggen dat u toezegt dat dat niet nu, maar later wel in de overwegingen mee wordt genomen? Ja. Dan heeft de heer Veerman daar geen vervolgvragen meer op.

16. Sluiting

De voorzitter: Dan sluit ik de vergadering met uw welvinden. Dan wens ik u een hele fijne avond. Dan ben ik blij dat u met mij heeft meegewerkt dat we om 23:00 uur naar huis kunnen. Dank u wel.

